

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Lettgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 261

Poznań, sobota dnia 7 czerwca 1930

Rok XXV

JANOWI Z CZARNOLASU W HOŁDZIE 1530 — 1930

Nawrót do Kochanowskiego

Pokolenie, które ma dziś w rękę rząd dusz polskich — jest ostatnim w szeregu pokoleń o skrzywionym przez niewolę kręgosłupie. Cięży na niem fatalnie psychoza niewoli i psychoza wielkiej wojny przeżywanej w okresie dojrzałości, a więc w całej pełni władz duchowych. Olbrzymi wysiłek nerwów, napięcie woli i szamotanie się tragiczne, skala wrażeń i uczuć nadmiernie i gwałtownie rozszerzona — wszystko to razem wytrąciło całkowicie z równowagi to pokolenie. W czasach niewoli wzrastało ono w atmosferze mocno jeszcze romantyzmem przesiąkniętej, a więc czuło we krwi niejako skłonność do fantastyki, marzycielstwa, do uczuciowej jednostronności. W atmosferze tej literatura dzierżyła hegemonję w dziedzinie kultury duchowej.

Powiedział raz Norwid o tych pokoleniach wzrosłych w niewoli tak: „Jesteśmy jako z więzienia wychodzący, z więzienia latami marzeń złocistego, gdzie już brylantowe opony pajęczyn i rosy szkliste pokochawszy — krokiem bardzo powolnym na powierzchnię się wydostajemy przez coraz to bliższe istności, przez coraz rzeczywistsze określenia”.

Romantyzm uczył ucieczki od rzeczywistości, tworzył światy nierealne marzeń, pielęgnował raz żądzę krwawej zemsty, to znów ascetyczne zamknięcie się w samotnictwie, głosił bunt przeciw istniejącemu porządkowi, to znów roił sny o potędze, zohydzał teraźniejszość, uciekał od niej, unikał wszelkiego z nią kompromisu. Słusznie powiedział tenże Norwid o romantycznym marzycielstwie:

Sny się u nas niosą,
Różane — łązawą przetykane rosą,
Sny miękkie — kajdan płótl

Kult romantyzmu polskiego był idealnym pokarmem dla dusz w czasach rozbiorów. Jest nim i dziś i może się nim stać dla każdego narodu żyjącego w niewoli. Ale dla narodów wolnych żyjących od wieków życiem niepodległym wydaje się ten polski romantyzm czemś obcym, niezrozumiałym a nawet — niebezpiecznym. Bo są w nim bakterie o straszliwej, niszczącej potędze działania, bo jest w nim niebezpieczna przewaga fantastyki i literatury nad rzeczywistością.

Młode, dojrzewające dziś pokolenie musi sobie inną epokę obrać jako wzór, podłożyć jak granitowy blok pod swoją kulturę duchową. Musi się ono oprzeć o inną przeszłość — bardziej pełną, wszechstronną, zrównoważoną. W kulcie tej przeszłości, którą powinno się karmić młode pokolenie potrzeba wiele jasnego poczucia rzeczywistości, wiele optymizmu czynnego i twórczego, wiele rozmachu i wiary we własne siły trzewo obliczone.

Taką była kultura „złotego wieku”. Tkwił w niej olbrzymi rozmach i wzrost w głąb i wszerz, była w niej wszechstronność i męska zdobywczość. Kultura złotego wieku — to nie poezja tylko, nie literatura. Zajmuje ona w niej właściwe sobie miejsce, radzi, wyjaśnia, pomaga, ale nie radzi despotycznie, nie tyranizuje dusz jak w romantycznym okresie. Nie literatura na czoło kultury się wysuwa — ale historia, życie czynne, tworzenie wielkich faktów dziejowych, instytucyj, podnoszenie typu człowieka, wielkie idee społeczne, etyczne, państwowe.

Przesadą jest mówić o rzekomym „złotym pokoju” w tych czasach, ulat-

Jana Matejki: Jan Kochanowski.

wiającym tworzenie dóbr kulturalnych. To nie był wcale wiek pokoju. Wojny odnawiały się w każdym prawie pokoleniu, a w ostatniej ćwierci wieku życie wojenne nadawało ton naszej kulturze. Przesadą też jest mówić o szlacheckim ekskluzywizmie w okresie, kiedy wszystkie jeszcze warstwy społeczne biorą czynny udział w kulturze duchowej — Bujność życia duchowego rozlewa się wtedy szeroko na kraj cały, na miasta, na odległe zakątki. Szlachta jest tylko elementem najbardziej ekspansywnym, ciekawym świata i ludzi, szczególnie ruchliwym przez swoje konwentykle polityczne, wyznaniowe, towarzyskie, przez swoje podróże i studia zagraniczne.

Przesuwa się w tem stuleciu przez arenę polskiego życia szereg ludzi naprawdę wielkich, o szerokich, europejskich horyzontach: Tomicki, Kopernik, Jan Łaski, Kromer, Modrzewski, Sienicki, Hozjusz, Zamojski, Batory, Jan Kochanowski i t. d. Wymiana dóbr kulturalnych między Polską a Zachodem jest bardzo ożywiona. Polaków wielu bawi na studiach dłuższy czas zagranicą i naodwrot wielu wybitnych cudzoziemców Polskę sobie obiera na drugą ojczyznę. Koncentrują się w tem stuleciu, krzyżując ze sobą różne fazy kultury europejskiej, różne prądy: średniowiecze, humanizm i kult antyku,

renesans, reformacja, barok — a do tego przyłączają się nasze własne wielkie problemy. Słowem przejawia się w polskiej kulturze złotego wieku, obok niewątpliwych objawów ujemnych, szereg witamin niezbędnych dla zdrowia społeczeństwa i państwa. Jakich daremnie byśmy szukali na całym obszarze naszej przeszłości.

Jan Kochanowski daje artystyczny wyraz kulturze złotego wieku. W nim skupiają się jej najświetniejsze blaski. Z kultury Zachodu zbierał on najpiękniejsze kwiaty, przesiąknął nawskroś kultem antyku, kulturą humanizmu, włoskiego renesansu, przejął się głęboko kulturą chrześcijańską — i te wszystkie pierwiastki w sobie zjednoczył w harmonijną, prawdziwie artystyczną całość. Na tej całości zaś wycisnął piętno własne a także piętno narodowe, polskie. Jest on Europejczykiem i Polakiem — ale też jest i sobą i umie okazać się sobą. Twórczość czarnoleskiego mistrza ma znamiona dostatego, klarownego wina kultury zygmuntońskiej. Jest w niej harmonia, równowaga, pogoda, bogactwo i męskość, jest poczucie swobody i niezależności, jest też i duma z tego, że się coś w świecie znaczy.

Kochanowski jest soczewką skupiającą promienie kultury polskiej złotego wieku, ale jest też równocześnie typowym wyrazicielem pierwiastków pol-

skich. Widzimy w nim bowiem i tę właściwą polskiej psychice chwytność inteligencji, łatwość przyswajania sobie obcych wartości i patriotyzm zawsze w nas żywy i liryzm, co twórczość całą i życie przenika jak krew organizm cały ożywiająca. Uśmiecha się ku nam wreszcie ta postać typowo polską serdecznością, „otworzystością”, łgnie duszą całą do przyjaźni, do radości życia, do „dobrej myśli”. Poddaje się chętnie czarowi przyrody i „wsi spokojnej, wsi wesolej”, przejmując się do głębi kultem życia rodzinnego i domowego zacisza.

Wracam do tego, com rzekł na wstępie.

Artyzmem, potęgą, natchnieniem szturmującą, wspaniałością i lotnością fantazji — nie prześcignęła arcydzieł romantycznych żadna inna epoka. Ale nie artystyzmem tylko mierzyć nam dawne okresy kultury. Musimy też brać pod uwagę ich wartości twórcze, społeczne, państwowe. Ze względu na palące w naszej kulturze dzisiejszej zapotrzebowanie tych właśnie wartości — trzeba nam nawrócić do tych pozytywnych, dynamicznych sił, jakie tkwią w kulturze zygmuntońskich czasów.

Z tej też racji czterechsetna rocznica urodzin Jana Kochanowskiego powinna się stać momentem zwrotnym i decydującym.

Polska dzisiejsza nie może w swym życiu przedłużać psychozy niewoli przez wyłączny kult romantyzmu pod wszelką postacią i w różnych dziedzinach życia. Natomiast Polska dzisiejsza powinna się mocno oprzeć na kulcie, na studjum, na głębokim zrozumieniu najwspanialszej epoki swej przeszłości, z doby swej potęgi jako pierwszorzędnego mocarstwa na północnym wschodzie Europy, jako potężnego szańca kultury zachodniej, łacińskiej.

W Kochanowskim należy nam dojrzeć potężną artystyczną indywidualność, w której wiek cały jak w zwierciadle się odbił, a w jego epoce trzeba dostrzec i ukazać najbujniejszy, spontaniczny rozwój tych możliwości, które tkwią w naszej zbiorowej psychice żyjącej i rosnącej przez wieki.

Oddając hołd Kochanowskiemu — czcimy zarazem zamaszystą bujność, senatorską mądrość i wspaniałość kultury złotego wieku, odnawiamy się i „uznajemy w swoim jestestwie”, leczymy się z psychozy niewoli, krzepimy zbiorową polską duszę, rozszerzamy i umacniamy jej granice.

Prof. dr. Roman Pollak.

Numer dzisiejszy

obok zwykłego materiału politycznego i t. d., w części pierwszej poświęcony Janowi Kochanowskiemu. Zawiera on m. in.: Dr. R. Pollaka „Nawrót do Kochanowskiego”, — Dr. T. Grabowskiego „Kochanowski a ziemia zachodnia”, — St. Bąkowskiego „Kochanowski” (wiersz), — Ks. E. Majkowskiego „Jan Kochanowski proboszcz Kapituły poznańskiej”, — Dr. A. Wojtkowskiego „Uroczystości ku czci Kochanowskiego w Poznaniu”, — T. Pietrykowskiego „Echa obchodu poznańskiego”, — L. Dobrzyńskiej - Rybickiej „Kochanowiana Wielkopolskie”, — H. Opieńskiego „Kochanowski w muzyce”, — J. Birkenmajera „Kochanowski w cudzoziemskim ubiorze” i t. d.

Jan Kochanowski proboszcz Kapituły Katedr. poznańskiej

1564 — 1574

Nieśmiertelnego Wieszcza z Czarnolasu łączy ze Stolicą Wielkopolski niezwykła i bodaj jedyna więź: probostwo kapitulne poznańskie. Dzierży je Jan Kochanowski od r. 1564 do r. 1574.

O prepozyturze poznańskiej Jana Kochanowskiego wspominał już Szymon Starowolski, pierwszy biograf Poety. Za Starowolskim powtórzyli wiadomość wszyscy bezmała inni żywotopisarze. Jeden z nich, Józef Przyborowski, nawet osobną napisał rozprawę na temat po znańskiej godności kapitulnej; artykuł ogłoszony w „Bibliotece Warszawskiej” mało wszakże rzuca światła na szereg. raczej epizod, z życia Czarnoleskiego Wieszcza. Najbardziej spularyzował Jana Kochanowskiego jako proboszcza tumskiego pomnik, postawiony na Placu Katedralnym w Poznaniu. Na frontowej stronie monumentu umieszczono napis, opiewający, że Jan Kochanowski był „proboszczem tytularnym Kapituły Poznańskiej”. Przymiotnik „tytularny” jest tutaj zbędny i nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy. Jan Kochanowski był w pojęciu prawa kanonicznego proboszczem rzeczywistym, chociaż tylko mniejsze święcenia posiadał.

Sprawę prepozyturę poznańską na szego Poety, dla współczesnych niezrozumiałą i mylnie dziś komentowaną, poprzedziły muszę kilkoma uwagami kanoniczno-histerycznymi.

Przy kościołach katedralnych znajdują się, jak powszechnie wiadomo, kolegia duchownych t. z. kapituł. Zadaniem członków kapituł jest służenie radą i pomocą biskupowi w zarządzie diecezji. Duchowieństwo, należące do kapituły, dzieli się na prałatów, t. j. dygnitarzy kapitulnych, i na kanoników: prałaci i kanonicy zajmują po biskupie pierwsze miejsce w diecezji. Dzięki wybitnemu stanowisku otrzymywały kapituły liczne przywileje zarówno od papieży i biskupów, jak od książąt, królów i wielmożów. Uposażenie kapituł składało się z dóbr ziemskich, z dziesięcin, czynszów, prowizyj od kapitałów. Szczególnie hojnie udotowane były prałatury, pomiędzy którymi na pierwszym miejscu stała w Polsce prepozytura.

Prawo obsadzania prałatur i kanonikatów należało pierwotnie do Stolicy Świętej i do biskupów. Pod koniec średnich wieków uzyskali pewne przywileje panujący. Mogli oni nadawać niektóre beneficja katedralne własnym kandydatom. U nas wyrobili sobie takie prawo królów Władysław Jagiełło i syn jego Kazimierz Jagiełłończyk. Raz wykonane pozostało przy nich i przy ich następcach. Do prałatur, na które udzielał prezenty król polski, należała

m. i. także prepozytura katedralna poznańska. Otrzymujący kanonikat względnie prałaturę posiadać musiał pewne kwalifikacje. Prawo kościelne wymagało od niego, aby był woły od przeszkody nieregularności, od ułomności ciała, aby pochodził od rodziców ślubnych, aby miał wiek odpowiedni, wykształcenie i stosowny stopień święceń. Kandydat do prałatury połączony z jurysdykcją powinien być kapłanem lub conajmniej diakonem, ubiegający się o kanonikat winien posiadać święceń mniej. W Polsce, jak zresztą i gdziekolwiek w Europie, do wyższych godności kościelnych, a więc i do prałatur oraz kanonikatów, dopuszczona była prawie wyłącznie szlachta. Niektóre tylko kanonikaty dostępne były nie szlachciom.

Do zajęcia i spokojnego posiadania prałatury lub kanonikatu potrzeba było oprócz prowizji apostołskie czy biskupiej lub prezenty królewskiej dwóch dalszych czynników: instytucji kanonicznej oraz instalacji. Instytucja kanoniczna oznacza przekazanie zupełnego prawa do urzędu, beneficjum, godności przez zwierzchnika duchownego, którym jest papież albo biskup diecezjalny. Pierwszy wykonuje prawo prze delegowanych t. z. egzекutorów, drugi przez swego wikariusza generalnego. Z dokumentem instytucji kanonicznej prezenty w ręku udawał się kandydat lub jego prokurator na posiedzenie kapituły i prosił o instalację, t. j. o uroczyste przyjęcie do grona kapitulnego. Instalacja odbywała się według ustalonego, specjalnego obrzędu. Opis jej za prowadziłby nas zadaleko.

Jak wygląda w świetle powyższych uwag prepozytura poznańska Jana Kochanowskiego? Dokładna odpowiedź dadzą nam akta Kapituły Katedralnej, Konsystorza, mieszczące się obecnie w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Na ich podstawie odtworzyć możemy cały przebieg sprawy od instytucji kanonicznej aż do rezygnacji.

Dnia 7 lutego 1564 staje przed oficjalnym i wikariuszem generalnym poznańskim, ks. Franciszkiem Wysockim, kanonik poznański Wojciech Rudnicki i oświadcza w imieniu ks. Piotra Myszkowskiego, podkanclerzego koronnego proboszcza kapituły poznańskiej, że tenże zrzeka się prepozyturę na korzyść Jana Kochanowskiego, sekretarza królewskiego, kleryka mniejszych święceń. Po stwierdzeniu autentyczności okazanych przez Rudnickiego dokumentów Oficjal przyjmując rezygnację Myszkowskiego i ogłasza wakans prepozyturę. Tego samego dnia zjawia się Rudnicki ponownie przed ks. Wysockim i prosi

okazawszy prezentę królewską, o kanoniczną instytucję dla Jana Kochanowskiego. Oficjal nie waha się jej udzielić, „kładąc rękę na głowie ks. Rudnickiego, jako prokuratora do tego aktu dostatecznie upoważnionego, i udzielając mu zarówno administrację duchowną, jak zarząd temporalną tejże prepozyturę”. Równocześnie otrzymuje ks. Rudnicki wystawiony dla Kochanowskiego dokument instytucji kanonicznej, zapewne już przedtem przygotowany.

Tymczasem zbliżyła się godzina sesji kapitulnej. Na głos dzwonu zebrali się w zwołanym miejscu posiedzeń, t. j. w kapitułarzu w Katedrze, prałaci i kanonicy. Tutaj udaje się ks. Rudnicki, mając w ręku, obok dokumentu swej prokuratorury, prezentę królewską i instytucję kanoniczną, wystawioną, jak wiemy, pod nazwiskiem i tytułem oficjalu i wikariusza generalnego poznańskiego, ks. Franciszka Wysockiego. W imieniu swego mandanta prosi kanonik Rudnicki o przyjęcie tegoż do grona kapitulnego i o uroczyste instalowanie. Zebrani kanonicy poddają dokumenty badaniu i, przekonawszy się o ich wiarygodności, dopuszczają Jana Kochanowskiego do instalacji. Wprzód jednak odbierają świadectwo czterech zaprzysiężonych mężów, że Kochanowski jest stanu szlacheckiego. Świadectwo składają dwaj duchowni, kanonicy poznańscy Piotr Konecki i Wojciech Rudnicki, oraz dwaj laicy, Andrzej Rocki ze Ziemi Sandomierskiej i Jerzy Jerzewski. Według ich świadectwa jest Jan Kochanowski synem Piotra h. Korwin, ędziego sandomierskiego, i Anny Białaczewskiej h. Odrowąż; herbami babek były Habdank (ze strony oia) i Zadora (ze strony matki). W dalszym ciągu składa prokurator za Jana Kochanowskiego przysięgę, iż tenże zachowywać będzie we wszystkim ustawy Kapituły, oraz płaci dziesięć grzywien na kapellę Katedry stosownie do obowiązującej normy (opłata t. zw. iucundi ingressus). Wobec tego wszystkiego przyjmują kanonicy Kochanowskiego do swego gremium jako współbrata, wyznaczają mu stałe w chórze, miejsce i głos w Kapitułce i udzielają mu wszelkich praw do dochodów i przywilejów prepozytur, na co polecają wystawić publicznemu notariuszowi osobny dokument.

Z powyższego widzimy, że Kochanowski był rzeczywistym proboszczem Kapituły. Wszelkie wymagania prawa kanonicznego zostały dopełnione. Poeta nasz posiadał cztery mniejsze święcenia; nie był zatem osobą świecką, aczkolwiek mógł jeszcze bez przeszkód do stanu świeckiego niejako powrócić. Jako proboszcz rzeczywisty pobierał przez swego prokuratora dochody prepozytur, o czym świadczą liczne zapiski w aktach kapitulnych. Dochody te pozwały mu na bez troskie życie i pobyt w ułożonym ojezycznym Czarnolasie, do którego po opuszczeniu dworu królewskiego, zapewne w r. 1566, Kochanowski się udał. Ponadto wykonywał Poeta m. i. prawo kolacji kanonikatu „fundi Dzegowo”, który nadał słynnemu Hieronimowi Powodowskiemu w r. 1568.

Prepozyturę poznańską dzierżył Poeta do roku 1574. W tym roku z niej rezygnuje. Powodem zrzeczenia się intratnego probostwa było osłabienie porzucenie kariery duchownej i zdecydowany ożenek, który według wszelkiego prawdopodobieństwa nie przed rezygnacją nastąpił. Udało się odkryć niedawno akt zrzeczenia się prepozyturę

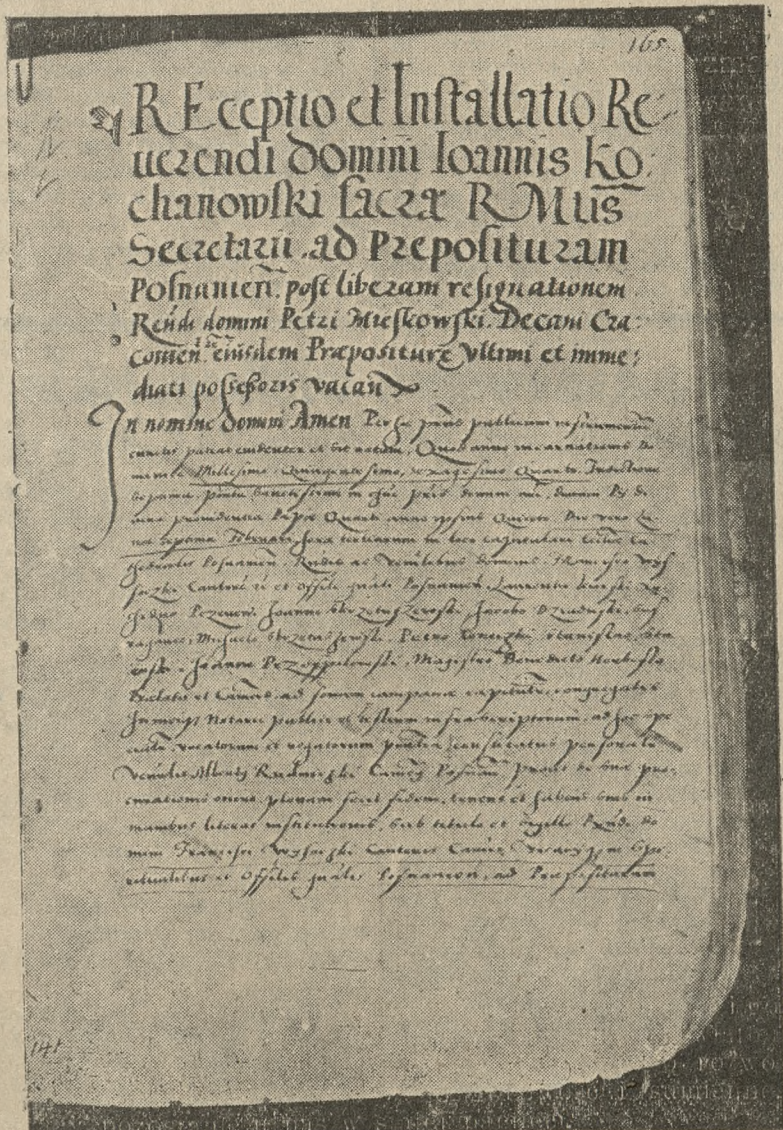
Pomnik Kochanowskiego w Poznaniu.

Zapisany jest w księdze spraw biskupa Adama Konarskiego i był dotychczas zupełnie nieznan. Według aktu tego staje d. 1 czerwca 1574 przed biskupem w Ciężeniu, lennej rezydencji biskupów poznańskich, prokurator Kochanowskiego kanonik Wincenty Kokalewski i zrzeka się w imieniu mandanta probostwa poznańskiego. Po przyjęciu od prokuratora przysięgi, że nie zachodzi w sprawie żadne oszustwo, żaden podstęp lub świętokupstwo, biskup przyjmuje rezygnację, ogłaszając probostwo za wakujące. Już dnia następnego, t. j. 2 czerwca, odbywa się instalacja Jana Powodowskiego na opuszczoną przez Kochanowskiego prepozyturę.

Będąc proboszczem kapituły najstarszego w Polsce kościoła i biorąc z tego tytułu obfite dochody, Kochanowski zupełnie nie dbał ani o swój kościół katedralny, ani o prepozyturę samą. Akta kapitulne nie wspominają o jakiegokolwiek ofierze na rzecz Katedry lub na ulepszenie beneficjum. Niema również wzmianki, żeby Poeta kiedykolwiek Poznań odwiedził.

Sprawę prepozyturę naszego Wieszcza postaram się w przyszłości wszechstronnie naukowo wyświełlić.

Ks. E. Majkowski.

Dokument instalujący Jana Kochanowskiego na probostwo poznańskie z r. 1564

Uroczystości ku czci Kochanowskiego w Poznaniu r. 1884 i 1889

Znajomość utworów Jana Kochanowskiego szerzyła się w Wielkopolsce w pierwszym rzędzie profesorowie gimnazjalni, którzy do r. 1873 wykładali język polski i literaturę polską w gimnazjach wielkopolskich. Z programów gimnazjalnych, drukowanych pomiędzy r. 1815 a 1873, wynika, że młodzież szkół średnich już w klasach niższych zaznajamiała się z wyjątkami z Kochanowskiego. Osobny to jednakże temat, dochodzić, ile uwagi poświęcano w wykładzie literatury polskiej Kochanowskiemu. W artykule niniejszym wystarczyć stwierdzić, że zajmowanie się nim w szkole wydało owoc w postaci rozpraw, napisanych przez profesorów i uczniów, o czym na tem miejscu pisze osobno p. dr. Dobrzyńska - Rybicka.

Ponieważ Poznań był tak ważnym ośrodkiem kultu Kochanowskiego przeto nie dziw, że już w r. 1880, gdy na zjeździe historycznym ku czci Długosza powstała myśl uczczenia i Kochanowskiego nowym zjazdem historyczno-literackim, wybrano stolicę

Wielkopolski jako miejsce zamierzonego zjazdu. Wprawdzie Warszawa już zdawniej ubiegala się o ten zaszczyt, podejmując się nadto zbiorowego wydania dzieł poety, gdy jednak względy polityczne stanęły zjawdowi na przeszkodzie a wyłanie zbiorowe również nie doszło na czas do skutku, wówczas mógł być Poznań wybrany Warszawę; nie uczynił tego wszakże gdyż w tym samym roku, 1884, miał gościć w swoich murach IV zjazd lekarzy i przyrodników polskich.

Wobec tego urządzenie głównej uroczystości i zorganizowanie zjazdu przypadło Krakowowi, który w zadaniu tego wywiązał się dnia 28 maja 1884 r. Poznań zaś postanowił urządzać tylko uroczystość lokalną wybierając na ten cel dzień imienin poety, czyli dzień 24 czerwca 1884 r. Na wybór ten wpłynął Rymarkiewicz, wielbiciel „Pieśni świętojańskiej”, rozumując, jak sam pisze, że ponieważ dzień ten schodził się z obrzędem sobótki, a w Poznaniu „Stella” od lat kilku obrzędy świętojańskie była odnowiła, tem

Pierwsze wydanie „Szachów“.

polita Cegielskiego, umieszczonej w tomie siódmym leśczyńskiego Przyjaciela Ludu (Rok 1837, tom I.) p. t. „O Janie Kochanowskim jako poecie lirycznym i jego stosunku do wieku czesnego”, w której autor bardzo silnie podkreśla genialność, oryginalność i charakter narodowy poezji Kochanowskiego. Skarżąc się, że „Polacy mało jeszcze ze swych autorów a może żadnego w właściwym jego nie pojęli stanowisku i dla tego też żadnej dotąd nie mają historii literatury”. Łukasiewicz doradzając Hoffmannowi, chciał może mieć przebliski piękności słowa i obrazowania Kochanowskiego obok krajowcom pokazać. Trzeba przyznać, że tłumaczenie jest bardzo udane. Tak Elegia jak fraszki dobrze oddają wszystkie zalety oryginału.

Dalszy szereg wydawnictw to grupa Psalterzy. Początek daje wydanie ostrowskie z r. 1866, drukiem i nakładem Fryderyka A. Kosmała. Tekst, przedrukowany z wydania przemyskiego J. K. Turowskiego 1837 poprzedza krótki wstęp bezimiennego autora, pisany ze znajomością tak dzieł Kochanowskiego jak stanu badań nad nim a wyjaśniający cel wydawnictwa, którym jest przedewszystkiem „dostarczenie ludowi wiejskiemu i małemiejskiemu książki, mającej służyć i ku nabożeństwu i ku poznaniu i umiłowaniu pięknej i dostojnej ojców naszych mowy”. Nic dziwnego, że Ostrowo zdobyło się na taką incjatywę, gdy sobie urzytomnimy, że właśnie wówczas, w gronie profesorskim tamtejszego gimnazjum, zasiadali tacy ludzie jak ks. dr. Warmiński i Antoni Bronikowski, zasłużony tłumacz Platona.

Poczynanie Ostrowa nie przebrzmiało bez echa. Już w następnym roku 1867 pojawia się w Poznaniu inne wydanie Psalterza, nakładem proboszcza św. Wojciecha, ks. Bażyńskiego, przy współpracy dr. Ludwika Rzepeckiego, profesora matematyki szkoły realnej Bergera w Poznaniu. Spółka Bażyński - Rzepecki, to jedna z wielu jasnych kart historii Wielkopolski w XIX wieku. Walka o polskość była dla obu najważniejszym zadaniem życiowym. Chcąc pielęgnować oświatę, moralność, poczucie polskości, wspomnienia przeszłości pomiędzy ludem wsi i miasteczek, stają obaj przyjaciele na czele wydawnictwa tani i dobrych książek, które w ciągu

20 lat puściło w świat kilkaset tysięcy dzieł treści dydaktycznej, obyczajowej i powieściowej”. (Motty: Przechadzki po mieście I., 222).

Wydawnictwo „Psalterza” jest b. staranne, nawet ozdobne, z potretem Kochanowskiego. Podjęto je jak zaznacza wydawca, aby upamiętnić trzecie stulecie rocznicy osiedlenia się Kochanowskiego w Czarnolesiu (1567). Trzecim wydawcą Psalterza w r. 1877 jest zasłużony działacz patriota i popularyzator, Józef Chociszewski. Tekst poprzedza krótki życiorys Kochanowskiego. W słowie wstępnym pobrzmiewa ta sama nuta religijno-narodowa co w poprzednich, tylko znacznie cenniejsza i bardziej wojownicza.

Częste wydania Psalterza świadczą wymownie, jak bardzo nastroj psalmów odpowiadał potrzebom duchowym ówczesnego społeczeństwa. Zadośćuczynienie tej potrzebie to jeden z tytułów sławy Kochanowskiego. Rok jubileuszowy 1884 przynosi wydanie Pieśni Świętojańskiej o Sobótce, którego dokonał prof. Jan Rymarkiewicz, zaopatrując licznymi przypiskami i dodając obszerny i gruntowny studjum o stanie wiadomości dotyczących Sobótki, jej rodowodzie, układzie i podstawach. W tymże roku w tomie jubileuszowym Przeglądu Polskiego, poświęconego pamięci Kochanowskiego, ks. Ignacy Polkowski, tyle zasłużony bibliograf, archeolog i historyk drukuje tekst „Zgody”, przepisany przez X. Walentego Brzostowskiego, notariusza kapituły krakowskiej w księdze „Libri Archivi”. Tekst ten mieści się między odpisami dwu relacji sejmowych Piotrkowskich, jednej z końca r. 1562, drugiej z miesiąca stycznia 1563. Widocznie poemat napisany był podczas sejmu. Czytano go sobie i odpisywano, kiedy się dostał aż do ksiąg kapitulnych. Ponieważ najdawniejsze wydanie Zgody pochodzi z r. 1564, więc rękopis kapitulny zawiera najstarszą pierwotną jego redakcję, może improwizację.

Dalsze publikacje już przypadają na wiek i na Polskę Odrodzoną. W r. 1920 Niemierkiewicz wydaje Treny, w r. 1921 Fiszler i Majewski Odprawę Posłów Greckich (Bibl. Arcydział Literatury w 1 i 8), a w r. 1928 tyle ofiarny długoletni sekretarz i filar Tow. Bibliofilów w Poznaniu pan Jan Kuglin, dyrektor Drukarni Rolniczej, wybór Fraszek (Jan Kochanowski. Fraszek wesołych a sprostych kilkoro. W Poznaniu. Rolnicza Drukarnia Nakładowa 1928).

Tyle co do wydawnictw dzieł Kochanowskiego w Wielkopolsce i przez Wielkopolan, lub ludzi z Wielkopolską przez długie lata związanych jak ks. Polkowski. Są to jak widzimy poczynania fragmentaryczne.

Wybitniej zaznaczyła się Wielkopolska w dziedzinie badań nad życiorysem Kochanowskiego i jego twórczością. Wogóle źródła do biografii księcia naszych poetów są dziwnie skąpe. Pierwszą cokolwiek obszerniejszą wiadomość przynosi w r. 1612 bezimienna przedmowa do wydania Liryków (Joannis Cochanovii Lyricorum Libellus Cracoviae in officium Andree Petricovii 1612). Biografię tę zawierającą dużo błędów przedrukowuje w „Scriptoris Polonicorum Hecatomtis” w 1627 Szymon Starowski — z temi samymi błędami — tyle, że dodaje spis, niebardzo zresztą dokładny, utworów łacińskich i polskich Kochanowskiego.

Na wiadomościach z niego czerpanych poprzestano przez trzysta lat. Hasło i przykład do nowych dociekań dał, po nawoływaniach już wspomnianego Cegielskiego a może pod jego wpływem, Józef Przyborowski. I on był nauczycielem przy gimnazjum Marii Magdaleny jak Hoffmann i Cegielski. W r. 1857 wychodzi jego „Wiadomość o życiu i pismach Jana Kochanowskiego”, nakładem Jana Konstantego Zupańskiego. Przyborowski stara się dochodzić prawdy „wedle pism Jana samego” — mówi Tarnowski, — rozpatruje okoliczności jego życia, usiłując odtworzyć genealogię poety, podaje bibliografię wydań, analizuje język, wreszcie stosunek do poetów starożytnych. Bada z tego stanowiska przedewszystkiem Fraszki, porównując każdą z oryginałem klasycznym, stwierdzając co Kochanowski zmienił, dodał lub ujął. Obok Przyborowskiego, który prócz tego pisał jeszcze w r. 1859 w Bibliotece Warszawskiej „O probostwie poznańskim Kochanowskiego”, w następnym dziesięcioleciu występuje na widownię literacką Władysław Nehring, w przyszłości profesor literatury słowiańskiej w uniwersytecie wrocławskim i jeden z

najzasłużeńszych badaczy naszej literatury. Są to jeszcze skromne początki, bo tylko w „Kursie literatury polskiej dla użytku szkół” (1866 r.) życiorys Kochanowskiego w elementarnym zarysie, ale początek zrobiony. Nowy impuls do badań daje zbliżająca się trzecie stulecie rocznica zgonu Kochanowskiego 1884 r. Przygotowuje się od 1878 pomnikowe wydanie dzieł poety, pomiędzy członkami naczelnego komitetu zasiada Przyborowski a wśród komentatorów widnieją nazwiska sławnego już wtedy Nehringa, którego badania Trenów (Bibl. Warszawska 1881 III Studja Literackie Poznań 1884) i Odprawy posłów greckich (Wydanie pomnikowe tom II Studja Literackie Poznań 1884) powszechnie były czytane, oraz prof. Kazimierza Morawskiego, autora rozprawy o Satyrze (Ateneum 1882). Nehring daje komentarz do „Odprawy posłów”, Morawski do „Satyra” a Przyborowski do utworów łacińskich (t. III i do Fraszek i Pań mężnych t. II). Sam rok jubileuszowy 1884 przynosi szereg prac poznańczyków o Kochanowskim i w Poznaniu i w Krakowie. Zasłużony wydawca i komentator Pieśni o Sobótce prof. Jan Rymarkiewicz, który podjął w 1880 r. pielgrzymkę do miejsca urodzenia i zamieszkania poety, wydał bardzo ciekawy opis swej podróży (kolebka, dom i grób Jana Kochanowskiego, Sycyna, Czarnolas, Zwolów. Poznań 1880, czcionkami Wojciecha Simona. Wygłosił też na posiedzeniu jubileuszowym Tow. Przyj. Nauk 24. 6. 1884, odczyt „Jan Kochanowski jako twórca pieśni świętojańskiej o Sobótce (drukowany w oficynie J. I. Kraszewskiego później Wł. Zelińskiego).

W tomie jubileuszowym Przeglądu Polskiego (Rok XIX 1884, kwartał I.) do najwybitniejszych należą rozprawy chłuby Wielkopolski Antoniego Małeckiego „Młodość J. Kochanowskiego” i niemniej zasłużonego prof. Kazimierza Morawskiego „Z życia towarzyskiego w epoce Zygmunta Augusta”.

Bezimiennie życiorysy Kochanowskiego drukuje organ Ludwika Rzepeckiego „Warta” (r. XII 1884) i Simon. Wydawnictwo tego ostatniego nosi tytuł „Jan Kochanowski, książę poetów polskich”. Wreszcie Kurjer Poznański przyrzuca swoją gałązkę do wieńca holdów składanych wieszczowi czarnolaskiemu w 1884 publikując swoim nakładem Stefana Hillera „Jan Kochanowski” w Czarnolesie, uwieńczony nagrodą na konkursie poetyckim warszawskim 1881 r.

Jeżeli dodamy jeszcze z przed roku 1884 Marcelego Ulkowskiego „De Joannis Cochanovii elegiis latinis” rozprawę drukowaną w rocznym sprawozdaniu gimnazjum śremskiego 1863 r. Rafała Löwenfelda, docenta literatury słowiańskiej przy uniwersytecie wrocławskim znacznej wartości studjum „Johann Kochanowski und seine lateinischen Dichtungen, ein Beitrag zur Literaturgeschichte der Slaven” (Poznań 1878 druk Jolowicza), M. Rudkowskiego muzykę do pieśni Kochanowskiego „Szlachetne zdrowie nikt się nie dowie itd.” (Poznań 1866 druk Merzbacha) o po r. 1884 prace Kazimierza Bronikowskiego „Słowno o stosunku Kochanowskiego do Ronsarda” (Kraków 1887) i „Ślady wpływów francuskich humanistów w epigramatach Jana Kochanowskiego”, będziemy mieli mniej więcej całokształt bibliografii regionalnej o pracach związanych z Kochanowskim w XIX. w.

W pierwszym roku wieku XX występuje Nehring z pracą „Kochanowski, życie i dzieła zarys biograficzny. Petersburg Grendyszyński 1900 (zyciorys sławnych Polaków nr. 12), a potem w Polsce odrodzonej mnoży Kochanowiana Wielkopolskie księga pamiątkowa ku czci Stanisława Dobrzyckiego (Poznań 1928. Drukarnia Uniw. Poznańskiego), w której uczeń Nehringa i także wielki znawca naszej literatury prof. B. Erzepki daje rozprawę „Kto jest autorem „Carmen Macaronicum de Eligendo Vitae Genere” Kochanowski czy Klonowicz?” a wychowanek naszej wszechnicy Marjan Doerman pracę p. t. „Charakter i ornamenty liryki miłosnej Kochanowskiego”.

Wreszcie sam prof. Dobrzycki ogłasza obszerny studjum, którego przedmiotem są przedewszystkiem fragmenty Kochanowskiego w pierwszym wydaniu z r. 1590. Na podstawie subtelnych typograficznych dociekań autor ustala następstwo edycji, a pogłębiając metodę i umiejętnie ją stosując dochodzi do bardzo interesujących odkryć bibliograficznych (Ze studjów nad Kochanowskim. Odbitka z „Prac

Pierwsze wydanie „Trenów“.

komisji Filologicznej Poznańskiego Tow. Przyj. Nauk Poznań 1929).

Bieżący rok 1930 przyniósł jak dotąd dr. Stefana Papée wydawnictwo popularne „Szkoła Kochanowskiego” (Poznań 1930) i w zeszycie 20 Tęczy (Poznań 17. 5. 1930) bardzo interesujący artykuł, w którym prof. Grabowski dobitnie charakteryzuje wysoką kulturę a jednocześnie niespożytą rodzimność poezji Kochanowskiego. Zeszyt ten w stylowej oprawie układu St. Raczyńskiego w części poświęcony Kochanowskiemu zawiera jeszcze Kisielewskiego Józefa „Triumf słowa”, który pierwszy u nas zapewnił mowie polskiej Kochanowski, wywołując utajoną energię z bogatych złoża ducha polskiego, udatny obrazek historyczny „Odejście Jana Kochanowskiego” oraz liczne ilustracje.

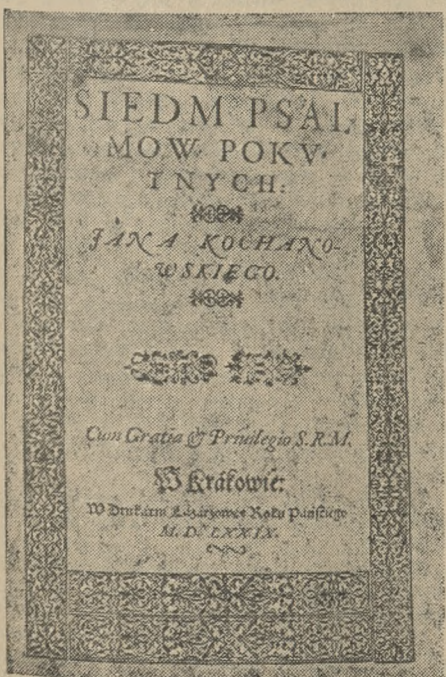
Ludwika Dobrzyńska-Rybicka.

Jan Kochanowski w muzyce

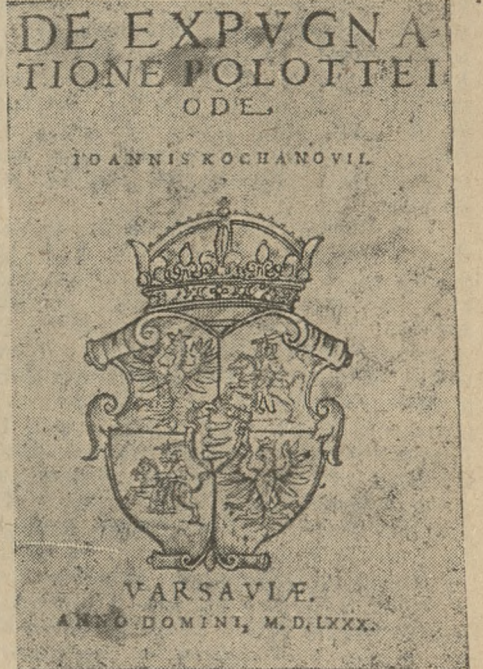
Zanim Jan z Czarnolasu jako dwudziestodwuletni młodzieniec udał się na studja do Włoch, nabrał już niewątpliwie za młodu zamiłowania do muzyki, które później przybył w Wenecji, Padwie i Paryżu musiał jeszcze pogłębić i rozwinąć. Takie to już bowiem były czasy, że muzyka stała się niejako chlebem powszednim wszystkich wyższych umysłów, ludzi nauki i polityki, malarzy, rzeźbiarzy i poetów. Wszakże Ronsard uważał poezję i muzykę za dwie nierozdzielne siostry. W poezji Kochanowskiego, który był nie tylko zapalonym wielbicielem gry na lutni, ale sam chętnie jako wykonawca swych sił na tym instrumencie próbował, muzyka odgrywała niepoślednią rolę i to w podwójnym sensie; czasem podsuwała mu ona tylko przedmioty jego poetycznych natchnień, jak owa znana a-postrofa do Lutni:

Lutnia wódz tańców i pieśni uczonych,
Lutnia ochłoda myśli utrapionych,
Ta serca mięczy swym głosem przyjemnym
Bogom podziemnym.

na ogół zaś poczucie muzycznego piękna przyczyniło się niewątpliwie w

Karta tytułowa wydania „Psalmów Pokutnych“.

Karta tytułowa „Ody na zdobycie Polocka“.

Powrót ks. Karola do Rumunii

Pozbawiony prawa następcstwa tronu ks. Karol przybył wczoraj w nocy samochodem do Bukaresztu — Nocne posiedzenie gabinetu — W kraju spokój — Entuzjazm wśród oficerów — Zerwanie ks. Karola z panią Lupescu

Bukareszt, 7. 6. (Tel. wł.) — Wczoraj wieczorem przybył tu książę Karol. Książę opuścił przed kilku dniami Paryż i udał się do Monachium, skąd wczoraj rano wyleciał samolotem do Koloszwaru (Siedmiogród) gdzie wylądował popołudniu. Lotnisko wojskowe było powiadomione o zamiarze przybycia księcia. Na lotnisko przywitał księcia komendant i wszyscy oficerowie. Po dwugodzinnym odpoczynku poleciał książę Karol dalej i o 10 w nocy lądował na lotnisku w Bukareszcie, udając się natychmiast do zamku „Cotroceni”.

Przybycie ks. Karola w charakterze zupełnie jawnym a nie incognito, zostało zakomunikowane premierowi Maniu, który zawiadomił o tem natychmiast brata ks. Karola — regenta ks. Mikołaja, który wprawdzie wiedział o zamiarach powrotu ks. Karola, ale nie znał terminu przyjazdu. Królowa matka Marja, która wczoraj wyjechała do Bawarii, miała rzekomo nic o powrocie ks. Karola nie wiedzieć.

Niezwykły wypadek zelektryzował całe miasto. W nocy nastąpiło posiedzenie gabinetu, który obradował bardzo długo, porozumiewając się od czasu do czasu telefonicznie i przez wysłanników z ks. Karolem. Na dziś

Serdeczne przywitanie braci — Rząd ma przedstawić parlamentowi ustawę o przywróceniu ks. Karolowi praw następcstwa tronu — Opozycja partji liberalnej

Budapeszt, 7. 6. (Tel. wł.) „Pester Lloyd” donosi, że komendant lotniska w Koloszwarcie otrzymał wczoraj rano o 9 telegram z Monachium, donoszący, że ks. Karol wyleciał stamtąd o 7 rano. Naprzeciw samolotu, którym przybywał do Rumunii ks. Karol, wyleciała z Koloszwaru eskadra lotnicza z kapitanem Christescu na czele. Kiedy samolot ks. Karola musiał dla braku benzyny lądować koło stacji Koroswoe, kapitan Christescu oddał księciu swój samolot do dyspozycji. Ks. Karol był w mundurze generała rumuńskiego.

Na lotnisku w Bukareszcie czekał na przybycie księcia premier Maniu i min. spraw wewnętrznych. Niebawem przybył na lotnisko książę regent Mikołaj. Przywitanie braci było bardzo serdeczne: całowali się i ściskali kilka minut, ze łzami w oczach. Scena ta wywarła głębokie wrażenie na obecnych: oficerowie, premier i minister nie mogli się powstrzymać od łez. Ks. Karol udał się następnie w towarzystwie brata do zam-

wołano posiedzenie konstytuanta, która ma obradować na temat praw ks. Karola do objęcia tronu, jak wiadomo zniesionych ustawą z 4 stycznia 1926. W kołach politycznych przypuszcza się, iż ks. Karol naprzód zostanie regentem na miejsce ks. Mikołaja. Sprawa stosunku jego do żony musi być uregulowana. Przypominają tutaj, że królowa matka w swoim czasie oświadczyła, iż nie chce synowi utrudniać życia, ale też nie jest skłonna wznówić dawnych stosunków rodzinnych.

W kraju panuje spokój. W wojsku wiadomość o powrocie ks. Karola została przyjęta z entuzjazmem. W opinii publicznej przyjęto powrót księcia jako fakt oddawna przewidywany. W ciągu nocy komunikacja telefoniczna i telegraficzna z zagranicą była wstrzymana.

London, 7. 6. (Tel. wł.) Donoszą tutaj, że królowa matka Marja widziała się z ks. Karolem w Bawarii. „Daily Mail” donosi, że niedawno ks. Karol odbył naradę w Wiedniu ze swoją byłą małżonką, księżniczką Heleną. Przed 8 dniami miał ks. Karol zawiadomić panią Lupescu, że obowiązki wobec ojczyzny zmuszają go do ostatecznego z nią zerwania.

Ku „Cotroceni”, skąd w nocy odwiedził koszary strzelców, których był dawniej komendantem. Przyjęcie księcia było entuzjastyczne.

W kołach politycznych przypuszczają, że w najbliższych dniach rząd przedstawi parlamentowi projekt ustawy, kasującej zrzeczenie się następcstwa tronu przez ks. Karola z dnia 4 1. 1926.

W kołach partji liberalnej słychać pogłoski, że partja będzie zwalczała księcia Karola wszelkimi środkami, o ile nie ograniczy się do spokojnego, prywatnego życia. Inne ugrupowania dotychczas milczą. W Bukareszcie rozeszły się pogłoski, że ks. Mikołaj, ustąpiwszy regentury bratu Karolowi, uda się niebawem w dłuższą podróż zagranicę.

Ruch kolejowy i pocztowy przez granicę odbywa się normalnie, przywrócono już połączenie telefoniczne i telegraficzne, wstrzymano jednak wysyłkę gazet rumuńskich zagranicę.

Wyjazd min. Grandiego do Warszawy

Rzym, 7. 6. (PAT.) Wczoraj wieczorem min. spraw zagr. Grandi wyjechał do Warszawy.

Odnaczenie oficerów francuskich

Paryż, 7. 6. (PAT.) Wczoraj ambasador Chłapowski w obecności min. marynarki Dumessnila udekorował orderami „Polonia Restituta” szereg wyższych oficerów marynarki francuskiej.

Odnaczenie amb. Chłapowskiego

Paryż, 7. 6. (PAT.) Akademia Rolnicza francuska mianowała ambasadora Chłapowskiego swym członkiem nadzwyczajnym. Jest to najwyższe odznaczenie, jakiem akademia rozporządza.

Prof. Bartel — rektorem

Lwów, 7. 6. (PAT.) Wybrano jednogłośnie na r. 1930-31 prof. dr. Kazimierza Bartla rektorem Politechniki Lwowskiej.

Lwowska rada miejska

Lwów, 7. 6. (Tel. wł.) Odbyło się pierwsze posiedzenie nowomianowanej Rady miejskiej m. Lwowa. Komisarz Nadolski odczytał reskrypt wojewody lwowskiego Gotuchowskiego, mianujący nową reprezentację miejską. Na 127 głosujących 84 głosami wybrany został prezydentem miasta Haluch-Brzozowski (Klub gospodarczy-prorządowy). Nowowybrany prezydent Lwowa, inż. Jan Haluch-Brzozowski, jest podpułkownikiem wojsk kolejowych w rezerwie. W czasie wojny bolszewickiej był szefem kolejnictwa w Naczelnem Dowództwie.

Pożar archiwum

Warszawa, 7. 6. (Tel. wł.) Wczoraj wybuchł pożar w archiwum państwowem. Znaczna część akt uległa uszkodzeniu. Zachodzi podejrzenie podpalenia.

Rozbiórka brzydkiego pomnika

Warszawa, 7. 6. (PAT.) Zarządzenie władz, wstrzymujące rozbiórkę pomnika „Wdzięczności Ameryce” w Warszawie, zostało cofnięte i magistrat został upoważniony do dalszej rozbiórki. W lecie r. b. ma być ogłoszony konkurs na nowy pomnik o tem samym symbolicznem znaczeniu.

Odwwołanie konsula sowieckiego

Warszawa, 7. 6. (PAT.) Władze sowieckie odwołały do Moskwy konsula Z. S. R. R. we Lwowie p. Łapczyński, znanego ze szeregu prowokacyjnych wystąpień wśród społeczeństwa ukraińskiego na terenie Małopolski Wschodniej.

Tajemnicze morderstwo

Częstochowa, 7. 6. (PAT.) W mieszkaniu przy ul. Dobrej znaleziono zwłoki zamordowanej w tajemniczy sposób 60-letniej Aleksandry Rutkowskiej, właścicielki domu. Zwłoki leżały na podłodze w kałuży krwi. Na głowie stwierdzono kilka tłuczonych ran.

Bratobójstwo

Lwów, 7. 6. (PAT.) W Mszanie, obok Lwowa, rozegrała się wczoraj tragedia rodzinna. Gospodarz Ceniów zastrzelił brata, a drugim wystrzałem ciężko zranił bratową, którą w stanie beznadziejnym odwieziona została do szpitala we Lwowie.

Pożar wsi

Wilno, 7. 6. (PAT.) W nocy z 2 na 3 b. m. wybuchł pożar we wsi Leśniaki, powiatu wołkowskiego. Spłonęło 15 domów mieszkalnych, 14 stodół i 20 innych zabudowań gospodarskich z inwentarzem żywym i martwym. Straty wynoszą 150.000 zł. Budyńki były ubezpieczone.

Zbiegowie z więzienia sowieckiego

Wilno, 7. 6. (PAT.) Na odcinku granicznym Dzisna placówki K. O. P. zaalarmowane zostały strzelaniną na terytorjum sowieckim. Przez rzekę przepłynęło 3 osobników pobitych i pokaleczonych. Są to zbiegowie z

więzienia sowieckiego. Po całonocnej wędrowce i utarczkach ze strażą graniczną sowiecką przedostali się oni na terytorjum Polski, gdzie opowiadają o męczarniach, jakie przechodzą więźniowie polityczni we więzieniach sowieckich.

Wykopaliska w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 7. 6. (PAT.) Podczas robót ziemnych między stadjonem i szpitalem natrafiono na cmentarz historyczny z okresu łużyckiego tj. około 2000 tys. lat przed nar. Chrystusa. Odkopano 12 grobów z uszkodzonymi urnami, zawierającymi resztki kości ludzkich oraz sprzęty z gliny i kamienia.

Times o memorjałe Brianda

Nowy York, 7. 6. (PAT.) Omawiając w artykule redakcyjnym briandowski plan Federacji Europejskiej, tutejszy „Times”, poddawszy treść memorjału gruntownej analizie, pisze: „Całość memorjału jest szlachetną koncepcją godną serca i głowy tego dyplomaty-weterana. Chwilowo jednak trzeba plan ten uważać raczej za ponętne marzenie, niż za rzecz możliwą do zrealizowania w najbliższej przyszłości... Rząd francuski zapewnił Waszyngton, że plan jego nie zawiera żadnych wrogich zamiarów wobec Stanów Zjednoczonych. Tymczasowo możemy się na to zgodzić, ale nikt nie może przewidzieć, jakie mogą być z tego skutki w przyszłości. Niema nic bardziej prawdopodobnego, niż to, że polityka angielskich restrykcji handlowych i taryfowych utrudni spotka się w przyszłości ze Stanami Zjedn. Europy, które w dziedzinie handlu wystąpią przeciw nam z odwetem i to we własnej obronie. Jest to możliwość, która może nie jest aktem nieprzyjacielskim, ale w każdym razie przestroga pod naszym adresem”.

Powrót „Zeppelin”

Berlin, 7. 6. (PAT.) „Zeppelin” wylądował wczoraj o godz. 19,20 na lotnisku w Friedrichshafen.

Maszyna piekielna

Paryż, 7. 6. (PAT.) W paryskim biurze pocztowym nastąpił wybuch paczki, adresowanej do baronowej Rotszyldowej. W paczce była maszyna piekielna. Wybuch nie pociągnął za sobą żadnych ofiar w ludziach.

Kongres kobiet przeciw prostytucji

Wiedeń, 7. 6. (PAT.) Międzynarodowy Kongres kobiet powziął m. i. następujące rezolucje: 1) Związki narodowe kobiet powinny, łącznie z temi korporacjami, które pracują w tej samej dziedzinie, podjąć zorganizowaną walkę w tym kierunku, ażeby wszędzie, gdzie istnieją jeszcze domy publiczne doprowadzić do ich zamknięcia. 2) Międzynarodowy związek kobiet zaleca związkom narodowym — tam, gdzie to jest pożądane, działać w kierunku zaostrzenia ustawodawstwa karnego przeciwko sutenerom i handlarzom dziewcząt, oraz zabiegać usilnie o to, ażeby wprowadzenie w życie tych ustaw było ułatwione przez międzynarodowe konwencje.

Program „Tygodnia Emigranta Polaka” w Poznaniu

Poniedziałek, dnia 9 czerwca, godz. 10,15 uroczyste nabożeństwo w katedrze poznańskiej z współudziałem przedstawicieli władz kościelnych, wojewódzkich, miejskich oraz organizacji społecznych. O godzinie 12,15 wielka akademja w Auli Uniwersyteckiej z przemówieniami p. Wojewody Poznańskiego i dr. Wachowiaka.

W czasie „Tygodnia” zorganizowane zostaną interesujące odczyty p. t. „Z życia emigracji polskiej zagranicą”. Odczytanie się będą w dniach 12, 13 i 14 b. m. w Domu Rzemieślniczym o godz. 18. Wstęp 50 groszy, dla młodzieży 30 groszy. Bilety wczesniej nabywać można w księgarni św. Wojciecha.

Uroczystości poniedziałkowe będą transmitowane przez Radio Poznańskie. Pierwszego dnia „Tygodnia” zbierać się będzie publicznie dobrowolnie datki na rzecz polskiego wychodźstwa.

KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Jak

nasza statystyka wykazuje, od czasu powstania ilustrowanego tygodnika „Samochód”, — obniżyła się ilość nieszczęśliwych wypadków o 28%.

A Pan nie jest jeszcze jego abonentem?
Czy Panu 30 groszy na tydzień za wiele?

Proces terrorystów ukraińskich

Cały gmach „Targów Wschodnich mógł runąć w gruzy

Lwów, 6. 7. (Tel. wł.) W dziewiątym dniu rozprawy lekarz sądowy dr. Hojnacki złożył orzeczenie o następstwach eksplozji, którym uległa urzędnicza Targów Wschodnich, Marja Streitówna. Odniosła ona na czole szarpaną ranę, długości 10 cm., na której założono 5 kłamek. Całe ciało Streitówny uległo oparzeniu, przyczem szczególnie niebezpieczne były oparzenia kończyn górnych i dolnych. Na 23 większych obrażeń 11 było śmiertelnych, tak, że jedynie nadzwyczajnemu zbiegowi okoliczności zawdzięczać można, że wyszła ona z katastrofy żywa. Obecnie jest Streit-

ówna trwale oszepecona, pojawiają się u niej objawy cierpienia nerkowych.

Zkolei zeznawał jako znawca pirotechnik sierżant Jena. Z zeznań jego wynika, że zbrodniarze pozostawili w biurze Targów Wschodnich ładunek ekrazytu, wagi 1 klg., a wybuchła tylko czwarta część ładunku, zaś ¾ klg. nie eksplodowało, prawdopodobnie z powodu pęknięcia kostki ekrazytowej. Gdyby eksplodowała cała ilość ekrazytu, ogromny budynek zarządu Targów Wschodnich zostałby doszczętnie zdemolowany, a wszystkie osoby, w liczbie kilkunastu, znajdujące się w nim, zostałyby zabite.

Socjaliści mają utworzyć senat gdański

Gdańsk, 6. 6. (PAT.) Wczoraj przedstawiciele socjaldemokracji oświadczyli, że podejmują się utworzenia nowego Senatu lewicowo-centrowego i w tym celu rozpoczęli pertraktacje z centrum, z grupą urzędniczą i z grupą liberalów, które wchodzi e-wentualnie w rachubę przy utworzeniu nowego Senatu, „Danz. Volksstim-

me”, omawiając powyższe pertraktacje zaznacza, że może już w przyszłym tygodniu utworzony będzie nowy lewicowo-centrowy Senat W. M. Odbyło się zebranie partji socjal-demokratycznej, która po ożywionej debacie wypowiedziała się za objęciem rządu w. m. Gdańska.

Składajcie ofiary na cele I. Kraj. Kongresu Eucharystycznego w Polsce
Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 213 063

W obronie cerkwi unickiej

Warszawa, 7. 6. (Tel. wł.) We wsi Dubeczko w powiecie kowelskim do cerkwi unickiej wtargnął podczas nabożeństwa tłum prawosławnych z 2-a popami na czele. Popi skierowali się do ołtarza i chcieli usunąć z cerkwi księdza unickiego Grosza. Unici otoczyli swego pasterza, podczas gdy prawosławni chcieli się przemocą do niego przedostać, wskutek czego wywiązała się bójka, zakończona usunięciem prawosławnych z cerkwi. Główny przywódca prawosławnych, pop Zachajkowski, został ranny. Policja do dalszych starć nie dopuściła. Zachajkowski jest znany ze swych awantur, a przed rokiem wtargnął on na czele podburzonego przez siebie tłumu do cerkwi unickiej w Żabcu i tam pozostał przez 5 dni zamknięty, zanieczyszczając ją zupełnie. Pomimo tej awantury Zachajkowski nie został złożony ze stanowiska. Wieś Dubeczko niewątpliwie przed rokiem prawie w całości z prawosławia przeszła na unję. (w)

Wycieczka z Ameryki

Gdynia, 7. 6. (Tel. wł.) Dziś rano na statku „Kościuszko“ przybyła tutaj nowa wycieczka Polaków amerykańskich w liczbie 170 osób. Wycieczkę, w której biorą udział członkowie różnych towarzystw polskich w Stanach Zjednoczonych, prowadzi p. Marceł Chrabowski, prezes Towarzystwa im. Tadeusza Kościuszki w Clermont M. H. S. B.

Zgon Radziwiłłowej

Warszawa, 7. 6. (Tel. wł.) — Wczoraj późnym wieczorem na rogu ulicy Daniłowiczowskiej i Bielańskiej nieostrożny rowerzysta potracił przechodzącą jezdnię 75-letnią Marję Radziwiłłową, która upadając na bruk złamała nogę i doznała wstrząsu mózgu. Radziwiłłowa jest stryjenką Janusza Radziwiłła. Przewieziona do lecznicy Omega nie odzyskała przytomności i zmarła. (w)

NIEMA SOBIE RÓWNEGO

CYMA

P.w. 11997 62,325

KWIAT ŚNIEŻNY
KREM DO TWARZY I RAK
DZIAŁA CUDOWNIE
NA PIĘKIZNIE
CERY

UZYWA STALE
MISZ POLONIA
L. J. J. J.

JAPONSKI PROSZEK
"KATOL" ZABIJA
WSZELKIE ROBACTWO
MUCHY, MOLE I MUZYCE

AZUMI & CO. LTD. OSAKA (JAPONIA) PRZEKŁAD: KATOL WARSZAWA

np 12077

Dralle'90
Woda Brzozowa
do pielęgnacji włosów

Dralle'90
Woda Brzozowa
do pielęgnacji włosów

Oszczędność i mądrość

wymaga noszenia
OBCASÓW GUMOWYCH
BERSON.

Obcasy gumowe BERSON są o 25% tańsze od obcasów skórzanych, a prawie trzy razy wytrzymalsze. Dają one elastyczny i przyjemny chód, chronią ciało i nerwy od wstrząsu i utrzymują drogę obuwie w dobrym stanie.

Niechaj każdy zrobi próbę! a przekona się o zaletach obcasów gumowych BERSON lepiej, aniżeli przez same słowa.

Oszczędność, którą z biegiem czasu osiągniecie, przyda się dobrze w gospodarstwie domowym.

BERSON

dla każdego praktycznego człowieka
Polska Fabryka Wyrobów Gumowych w Krakowie.

P 11 928

CZEKOLADA WEDLA

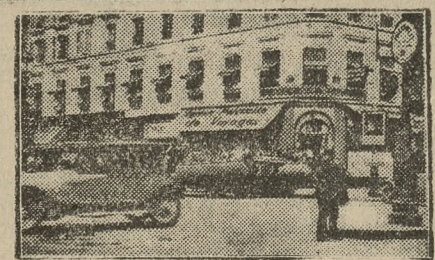
cieszy się największą popularnością w całym kraju. Nadzwyczaj staranny przerób i najlepsze surowce składają się na subtelny, a tak przez znawców ceniony, charakterystyczny smak, jaki posiada tylko

CZEKOLADA WEDLA.

Pw 11994 62,328

PUDER
LE NARCISSE BLEU
de Nury
WSZĘDZIE DO NABYCIA

np 11608

POLSKIE BIURO POLEXPRESS

PODRÓŻY
Paryż 22, Boulevard des Italiens
organizuje
nr 11288

LUKSUSOWA - REKLAMOWA

WYCIECZKĘ

do Paryża, Lisieux, Deauville, Trouville od 15 do 28 czerwca.

Przyjmuje zapisy

DELEGATURA POLEXPRESSU
przy Biurze Ekspedycyjnym „Altrauss“
w Warszawie, św. Krzyska 6, tel. 255-68,
od 4 do 6-tej.
Prospekty na żądanie.

UPORCZYWY BÓL GŁOWY
USUWAJĄ
SZYBKO WYWIERAJĄC SWOJE DZIAŁANIE

PROSZKI
TABLETKI
DLA DOROSŁYCH
MAG. A. BUKOWSKIEGO
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH
W ORYGINALNYM OPAKOWANIU W MAŁYCH
BŁOGODNYCH PUDEŁKACH PO DWADZIESIĄ TABLETEK
CENA ZŁ. 1.30
znak fab. TRÓJKĄT 22 STATYWEY

np 10 541

Oto czem

niezrównanej jakości wyrób krajowy

PEPEGE

bije

Obuwie ludowe

w kolorze szarym, brąz., białym, beige lub czarnym,
z przyszywaną podeszwą, na obcasie

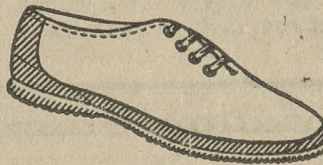
Nr. 21-27 28-34, 35-41, 42-46

zł. 3²⁰, 3⁷⁰, 4⁶⁰, 5²⁰

z patentowaną podeszwą:

zł. 3⁷⁰, 4²⁰, 5²⁰, 5⁸⁰

Obuwie sportowe

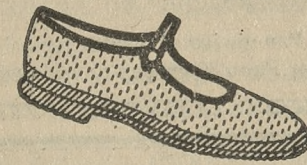

w kolorze szarym, brąz. lub czarnym
z przyklejoną podeszwą

Nr. 21-27, 28-34, 35-41, 42-46

zł. 3⁸⁰, 4⁸⁰, 6⁰⁰, 7⁰⁰

Pantofelki spacerowe

dziecięce lub dziewczęce
z deseniowego płótna,
na gumowym obcasie

Nr. 25-27, 28-34

zł. 5⁶⁰, 7⁰⁰

damskie z podwójnego płótna
deseniowego, z obwódką gumową,
na gumowym obcasie

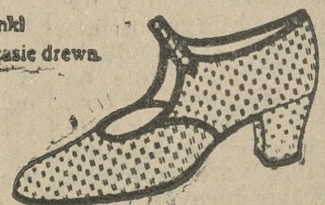
Nr. 35-41

zł. 9⁰⁰

damskie z deseniowej pfcenki
podw. płótna, na wysokim obcasie drewna.

Nr. 34-41

zł. 10⁰⁰

**ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE TYLKO
MARKI „PEPEGE“ Z PODKOWA**

Pw 11470-Fe 500

JOACHIMSTHALSKI KOMPRES RADOWY „RADIUMCHEMA“

jest dobrodziejstwem dla cierpiącej ludzkości.

Kompresy te zalecają najwybitniejsi lekarze i profesorowie chorym na reumatyzm, artretyzm, ischias, nerwoból, objawy starości i choroby kobiece. Żądajcie bezpl. prospektów od:

„RADIUMCHEMA“
Gener. Przedstaw.
Lwów, ulica Ujejskiego 6/7.

Gł. Skład
Apteka Dr. HEINRICH
Warszawa, Plac Teatralny.

uw 11165

Jak Niemcy usiłują przedstawić zajście pod Opaleniem

Berlin, 7. 6. (Tel. wł.) Pisma dzienniejsze ogłaszają sprawozdanie niemieckich członków mieszanej komisji, która badała zajście pod Opaleniem. Sprawozdanie składa się z trzech części, dwie pierwsze części zawierają niejako wstęp wyjaśniający zabiegi wywiadowcze, część trzecia opisuje szczegółowo samo zajście z dnia 24 maja. Część pierwsza sprawozdania zaczyna się od stwierdzenia, że aresztowanemu komisarzowi granicznemu Biedrzyńskiemu odebrano dwa tajne pisma, skierowane do podkomisarza Leśkiewicza. Według pism tych, niemiecki żandarm Fude, skoro go zwolniono ze służby policyjnej, przeniósł się do Polski, gdzie otrzymał zlecenie dostarczenia polskiej służbie wywiadowczej materiału o niemieckich organizacjach cywilno - wojskowych, jak np. Stahlhelm itp., o organizacji niemieckiej policji granicznej i nadbrzeżnej, policji politycznej i żandarmerji. Jako wynagrodzenie oprócz diet i honorarijów miał Fude otrzymać polskie obywatelstwo, o które przez czas dłuższy zabiegał bez skutku, a poza tem miał dostać paszport do Niemiec. Po daremnych zabiegach w Elfen zbliżył się Fude w Kwidzynie do sekretarza policji kryminalnej Stullicha, który pozornie zgodził się na dostarczenie mu żądanych materiałów. O całej sprawie zawiadomił Stullich natychmiast swego przełożonego komisarza policji kryminalnej Hartmanna w Elblągu. W ten sposób zapoznali się obydwaj z działaniem i planami polskich placówek wywiadowczych.

W drugiej części sprawozdania jest przedstawiona schadzka Stullicha z podkomisarzem Leśkiewiczem w dniu 19 maja br. Schadzka ta nastąpiła rzekomo z podniety Biedrzyńskiego. Umówiono się na niej, że Polacy otrzymają pożądany materiał dnia 24 maja wieczorem w budce paszportowej pod Opaleniem. Stullich nie zgodził się na żądanie polskie, ażeby dostarczyć żądanych materiałów i wiadomości na terytorjum polskiem.

Trzecia część sprawozdania opisuje szczegółowo krwawe zajście w budce paszportowej. Według świadków — twierdzi sprawozdanie — komisarz kryminalny Hartmann o godz. 4 po popołudniu udał się z czterema urzędnikami kryminalnymi do budki paszportowej i ukrył się tam w bocznym pokoju. Wieczorem przybył do budki sekretarz policyjny Stullich w towa-

rzystwie polskich komisarzy Biedrzyńskiego i Leśkiewicza. Stullich przedstawił komisarzom polskim niemiecką maskę gazową oraz rozmaite papiery, których jednak Biedrzyński nie chciał przyjąć, gdyż zdaniem jego nie miały poważniejszej wartości. Za niemiecką maskę gazową chciał Biedrzyński rzekomo zapłacić 2.500 marek i natychmiast wyłożył na stół zaliczkę w kwocie 250 zł. W chwili gdy Polacy mieli wstać, otworzyły się drzwi od bocznego pokoju i pierwszy wpadł niemiecki asystent kryminalny Sonder z wyciągniętą bronią do strzału wołając: Ręce do góry! Wówczas obaj komisarze polscy natychmiast strzelili do Sondera, raniąc go w rękę, poczem powstała strzelanina, przyczem Leśkiewicz został śmiertelnie ranny. Strzelanina ogarnęła także szerszy teren, nastąpiła wymiana strzałów między urzędnikami niemieckimi a polskimi granicznymi żołnierzami, którzy byli na terytorjum niemieckiem.

W dalszym ciągu sprawozdanie opisuje badanie śladów strzałów i łusek z naboju i stwierdza pod tym względem rozbieżność opinii rzeczoznawców niemieckich i polskich. W rezultacie sprawozdanie twierdzi:

1) Fude został wysłany z polecenia polskiej służby wywiadowczej do Niemiec, ażeby dostarczyć Polakom wiadomości, które w interesie bezpieczeństwa państwa niemieckiego powinny być utrzymywane w tajemnicy;

2) niemiecka policja kryminalna zgodziła się na przedstawione jej propozycje powodowana koniecznością uprawnionej obrony;

3) polscy komisarze w celu uzyskania tajnego materiału niemieckiego przeszli na terytorjum niemieckie i tutaj zostali zatrzymani jako winni zbrodni szpiegostwa;

4) uzbrojeni żołnierze polskiej strażi granicznej przekroczyli granicę niemiecką i na terytorjum niemieckiem ostrzelali urzędników niemieckich;

5) niemieccy żołnierze graniczni odstrzelali się w celu obrony, nie wkraczając jednak na terytorjum polskie.

Tyle streszczenie sprawozdania niemieckich członków komisji mieszanej. Nie wątpimy, że z polskiej strony nastąpi wykazanie bezpodstawności i tendencyjności przedstawienia niemieckiego.

Zjazd Młodych O. W. P. w Świeciu

Dnia 1 bm. Świecie, stary gród pomorski nad Wisłą, gościł zjazd Młodych O. W. P. z kilku pobliskich miast. W niedzielę tę przybyły w odwiedziny do placówki świeckiej delegacje Młodych O. W. P. z Bydgoszczy, Chełmna, i Grudziądza w liczbie 150 osób.

Przed hotelem „Magdalena” Wydział Powiatowy z kol. Tokarskim i Trykowskim na czele oczekiwał poszczególne wycieczki, które autobusami nadjeżdżały. Czekala także orkiestra Młodzieży Katolickiej, lecz niestety nie mogła zagrać marsza powitalnego, bo pełniący zastępczo funkcję starosty powiatowego, p. Montwił zabronił, motywując swój zakaz tem, że nie powiadomiono o zjeździe starostwo na czas. Dalej dowiedzieliśmy się, że p. Montwił nie pozwala na marsz czwórkami z orkiestrą z hotelu Chelstowskiego do Fary na nabożeństwo, bojąc się, żeby nie zakłócono przez to „spokoju w mieście”. Nie zrobiło to jednak żadnego wrażenia i nie wpłynęło na zmianę programu zjazdu.

Według programu ruszyli Młodzi czwórkami z hotelu p. Chelstowskiego do Fary na uroczystą mszę św. Po nabożeństwie uformował się pochód i w karnym szeregu wróciliśmy do miasta, gdzie przy wejściu do ogrodu p. Chelstowskiego powitała nas orkiestra hymnem Młodych.

Następnie udali się wszyscy na salę, żeby brać udział w uroczystym zebraniu. Zjazd zagal kierownik wydziału powiatowego Młodych O. W. P. w Świeciu, kol. Tokarski, witając przedstawicieli wydz. wojew. i gości. Nastąpił teraz raport, który składali kierownicy powiatowi kontrolerowi okręgu, kol. Morzyckiemu z Grudziądza. Tenże zaraportował stan ogólny kol. Ciesielskiemu, przewodniczącemu pom. wydz. wojewódzkiego z Bydgoszczy, który poruczył przewodnictwo

zjazdu kol. Morzyckiemu, powołując do przydzium kierowników powiatowych, mianowicie kol. Bucholca z Chełmna, Sauera z Bydgoszczy, inż. Zalińskiego z Grudziądza, kol. Tokarskiego z Świecia, miejscowego prezesa Stron. Narod. p. Flaczyńskiego, p. red. Fiedlera i inż. Szulca z Bydgoszczy.

Następnie p. red. Fiedler z „Gazety Bydgoskiej” wygłosił referat na temat: „Znaczenie morza dla Polski”. Za referat tak wszechstronny podziękowali Młodzi nieprzerwaną burzą oklasków.

Dalsze przemówienie wygłosił kol. Ciesielski, przewodn. pom. wydz. woj. Młodych O. W. P. na temat: „Typ młodego Polaka”. Referent stwierdził, że należy wyżyć się biernością, służalstwem i tchórzostwem. Młody O. W. P. musi stać się rycerzem, który bronić będzie ideału i honoru Polski, który niezłomnie waleczyć będzie o praworządność i o moralne i religijne podstawy w państwie narodowym. Kończąc swe przemówienie, nawoływał referent do intensywnej pracy organizacyjnej, gdyż pokolenie walki, musi Ojczyźnie naszej dać lepsze jutro. Następnie wygłosił krótkie patryjotyczne przemówienie zasłużony działacz Świecia p. Flaczyński.

Zbliżyła się teraz najuroczystsza chwila zebrania, mianowicie kilkudziesięciu Młodych O. W. P. zostało dekorowanych mieczykami Chrobrego. Aktu tego przy dźwiękach hymnu Młodych dokonał przewodn. wydz. wojew., kol. Ciesielski.

Z tem wyczerpał się porządek obrad. Marszałek zjazdu, kol. Morzycki zakończył zjazd krótkim przemówieniem, wnosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, i wodza Młodych, Romana Dmowskiego. — Okrzyki zostały kilkakrotnie przez zgromadzonych powtórzone, poczem

DLA WSZYSTKICH
NOWA PASTA DO ZĘBÓW
RADIODONT

orkiestra odegrała hymn narodowy. Następnie odbył się wspólny obiad i wspólne zwiedzanie zabytków historycznych miasta.

Wieczorem wyjeżdżały poszczególne placówki w podniosłym nastroju do domu, żegnani serdecznie przez miejscową ludność.

Dziecięciolecie Konwentu „Lechia”

Jedna z najstarszych korporacji polskich, konwent Lechia, w dniu Ześlania Ducha św. obchodzi 10-lecie swej pracy organizacyjnej. Konwent Lechia, powstał w okresie, kiedy ruch korporacyjny w Polsce był mało znany i spotykał się z obojętnością społeczeństwa. Konwentowi Lechia przypadła w udziale trudna rola pioniera i twórcy ruchu.

Założony przez grono słuchaczy U. P. w dniu 15 czerwca 1920 roku, konwent Lechia obrał sobie za dewizę — „Honor i Ojczyzna”, a za barwy korporacyjne niebiesko - biało - pomarańczową wstęgę, które to kolory są symbolem wierności zasadom korporacyjnym, nieskazitelności obywatelskiej i dojrzałości rycerskiej.

Konwent Lechia od początku swego istnienia bierze żywy udział w organizowaniu terenu akademickiego w Poznaniu, kładąc podwaliny pod bujnie rozwijające się dziś życie organizacyjnej akadem. U. P.

Dla potężnego dziś ruchu korporacyjnego, szeregującego pod swymi sztandarami około 90 korporacji 23 tys. 500 karnych członków, konwent Lechia położył wielkie zasługi. Kiedy powstaje Związek Polskich Korporacji Akademickich, konwent Lechia występuje jako jeden z jego założycieli, odgrywając w tym doniosłym fakcie dużą rolę. Konwent wychował na terenie poznańskim 3 korporacje, a mianowicie Coronę, Legję i Primiślawię i stworzył ruch korporacyjny na terenie Krakowa, zakładając pierwsze korporacje: Gnomję, Laude, i in. Założył również korporację na obczyźnie — Sobięstję w Wiedniu.

Chcąc nawiązać silny kontakt z akademikami innych środowisk uniwersyteckich, łączy się Konwent kartelami (aktami braterstwa) z korporacjami: Lutyko-Wenedya (Lwów), Sarmata (Warszawa), Gnomja (Kraków) i Batorja (Wilno). Kartele te zacieśniają istniejące między braćmi korpo-

rantami, z różnych dzielnic więzy przyjaźni.

W swej pracy wewnętrznej, opartej ściśle na ideologii korporacyjnej, dąży konwent przez staranny dobór członków, dyscyplinę i karność do wychowania nowoczesnego typu Polaka, uznającego za swój moralny obowiązek pracę nad pomnożeniem duchowych wartości narodu i stworzeniem Wielkiej Polski.

W uroczystościach 10-lecia konwent Lechia złożył sprawozdanie ze swej pracy w minionym okresie. Uroczystości te trwać będą 2 dni (8 i 9-go czerwca). W dniu 8 czerwca o godz. 12,15 odbędzie się w sali reprezentacyjnej domu rzemieślniczego wielka akademja konwentu poprowadzona Mszą św. w nowym domu akadem. (godz. 10,30). Na program akademji złoży się przemówienia m. in. prezesa konwentu kol. Kazimierza Małeckiego, ojca korporacji gen. Muśnickiego, kol. Tad. Pasikowskiego (społeczne znaczenie korporacji), umów kartelowych z k! Gnomję (Kraków). Wieczorem tegoż dnia po obradach konwentu Filistrów i Rycerzy odbędzie się wspólny komers w sali reprezentacyjnej domu rzemieślniczego.

W dniu 9 czerwca przewidziana jest wspólna wycieczka statkiem do Rogalina.

Tylko
Eterna

Kolnierz półsztywny

Człowiek w walce z przyrodą

Nieoczekiwany rezultat — Groźny wróg lotnictwa — Zabobonni rolnicy — Pożyteczne bomby

Jedna z gazet angielskich przyniosła sensacyjną wiadomość, że po raz pierwszy w dziejach ludzkości, udało się człowiekowi „zrobić” prawdziwy deszcz. A stało się to podczas eksperymentów dokonywanych w zgoła innym celu, mianowicie przy usiłowaniu tępienia mgły; wywołanie deszczu było zupełnie przypadkowe.

Problem unicestwienia mgły, w miarę coraz większego rozwoju lotnictwa, staje się z każdym dniem bardziej aktualnym i gdyby było możliwe oczyszczać pola lądowania aeroplanów od tych niebezpiecznych oparów, dałoby się uniknąć wielu katastrof lotniczych.

Jak chmury są mgłą zwisającą w powietrzu, tak mgła jest chmurą spoczywającą na ziemi, której wysokość wynosić może trzysta, tysiąc a nieraz i trzy tysiące stóp. Jak wiadomo, chmury tworzone są przez atomy wilgoci, zgęszczone na cząsteczkach pyłu unoszącego się w powietrzu. Ważna rola w zwalczaniu mgły przypada elektryczności, która skupia cząstki wilgoci i skupia z nich duże krople wody; te zaś, podlegając prawu ciężkości, opadają na ziemię; słowem: mgła zamieniona zostaje w deszcz.

Aparat używany dla tępienia mgły, składa się z rezerwuaru do wody, motoru lotniczego ze śmigłem oraz transformatora na siedemdziesiąt pięć tysięcy wolt. Całość zmontowana jest na podwoziu samochodowym. Przyrząd działa w ten sposób, że woda znajdująca się w zbiorniku, naładowana wysokim woltazem, przenika przez rurę do sita zamykającego jej wylot i zostaje przez śmigło rozpylona, a naelektryzowany pył wody, bryzgan z wielką siłą w mgielne opary, powoduje natychmiastowy opad deszczowy. Wynalazca opisanego przyrządu jest przekonany, że po udoskonaleniu jego aparatu możliwym będzie nie tylko „ściągnięcie” mgły w postaci deszczu na ziemię, ale i tworzenie przy sprzyjających warunkach deszczu w dni pogodne. Przy tej sposobności warto zaznaczyć, że były już niejednokrotnie dokonywane próby „robienia” deszczu, za pomocą naelektryzowanego piasku wyrzucanego przez aeroplany i przez natryskiwanie atmosfery skroplonym powietrzem.

Po dzień dzisiejszy zachował się zabobon, że gesty strzały armatnie wywołują deszcz. Wyraz temu wierznieli dali w r. 1910 rolnicy w południowych hrabstwach angielskich, którzy wystosowali do Admiralicji prośbę o wstrzymanie ćwiczeń strzelania floty aż do chwili ukończenia żniw, gdyż w przeciwnym razie grozi im ruina, spowodowana ulewnymi deszczami. Wielkie ulewę jakie miały miejsce w Belgii i Francji podczas wojny światowej, przypisywano „właltownej, bezustannej kanonadzie bojowej”. Tymczasem meteorologowie stwierdzili, że ówczesne deszcze nie były bynajmniej większe od zwykłych opadów notowanych w czasie pokoju.

Podobne zabobony związane są także z innym zjawiskiem atmosferycznym — gradem. W wiekach średnich, przy zbliżaniu się chmur gradowych bito w dzwony i strzelano z moździerzy; zaś sto lat temu usiłowano bronić się przeciw temu niepożądanemu gościowi za pomocą długich drągów zakończonych ostrzem żelaznym, a umieszczonych na dachach domostw, w winnicach itd. Pomysł ten powstał najwidoczniej w związku z wynalezionym wówczas piorunochronem. Obecnie — jak na nasze czasy przystało — usiłuje się chmury gradowe rozproszyć za pomocą bomb gazowych, wyrzucanych przez olbrzymie, ad hoc skonstruowane działa. Dokonywano również prób „rozbrajania owych groźnych chmur za pośrednictwem uwieczonych balonów, zaopatrzonych w liczne ostrza metalowe, których zadaniem było ściągnięcie elektryczności na ziemię tak, że chmury, pozbawione owego niebezpiecznego ładunku, nie są już w stanie — sypać gradem.

Przykład jest zaraźliwy

Jak wiadomo, b. prezydent Coolidge ujął całkowitą historię swojej ojczyzny w 500 słowach. Obecnie za przykładem Ameryki chce pójść Danja. I oto jedno z najpoważniejszych pism duńskich ogłosiło nagrodę za napisanie historii Danji w 500 słowach. Wezwanie zwraca się do wszystkich uczonych, kupców, mieszczań, wieśniaków, pracowników umysłowych, członków wszystkich partji politycznych, do kobiet a nawet dzieci. Historia ma zawierać wszystkie najważniejsze zdarzenia i dać świadectwo starej duńskiej kulturze. „Jeżeli nigdy słowo duńskie nie było tak szczerze wynagrodzone, jak każde słowo tej historii”, głosi ankieta, pierwsza nagroda wynosi bowiem 3000 koron duńskich, czyli 6 koron za każde słowo, druga 1000 koron, trzecia zaś tylko 100 koron. Mamy więc już i rekordy w nauce, bo zebrał historię kraju w 500 słowach to rekord niezaprzeczony. Cóż jednak na to biedna, bezbronna historia? Czy nie spotka jej przy tym sportowo - naukowym wyczynie jaka krzywda? (wl)

Złoty krzyż zasługi za pracę społeczną i narodową.

Złoty krzyż zasługi otrzymał p. Stefan Tomczyński, burmistrz m. Lasina na Pomorzu — za zasługi na polu pracy narodowo - społecznej.

RADJO

Programy radiofoniczne

Poniedziałek, dnia 9 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 10.10 transmisja nabożeństwa z Katedry poznańskiej; godzina 12.15 uroczysta Akademia z okazji „Tygodnia Emigranta Polskiego” z przemówieniem p. wojewody Wachowiaka p. t. „Emigracja polska a naród”. Współudział prof. Feliksa Nowowiejskiego (organy), St. Wiechowicza i Wlkp. Związku Kół Śpiewających. (Transmisja z Auli U. P.); godzina 16.50 odczyt wygl. p. p. Piekucki; godz. 17.10—17.30 opowieści historyczne dla młodzieży (wygl. Marja Mezer); godz. 17.30 gawęda harcerska; godz. 17.45 koncert utworów religijnych. Wykonawcy: Gabriela Krygier-Bernacka (sopran), Klara Kaufusówna (skrzypce), profesor Franciszek Łukasiewicz (fortepian); godz. 18.15 audycja wokalna w wyk. p. Antoniego Warchalewskiego (baryton), przy fortepianie: Jadwiga Komorowska. W programie: arje i pieśni; godz. 19.00 audycja wesoła w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego, Art. T. P.; godzina 19.25 interludjum muzyczne; godz. 19.50 odczyt p. t. „O reorganizacji gospodarczej” (wygl. p. Aifons Kraus); godzina 20.05 Hallo! Hallo! Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki; godz. 20.11 „Poetki polskie mówią” — w rec. p. Romana Juraszka; godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 „Obrazki miłosierdzia” (wygl. Brat Cezary).

Katowice (409 m) godz. 10.15 transmisja z Poznania; godz. 13.00 transmisja z Teatru Polskiego, Zawody Chórów Śląskich; godz. 15.00 inż. Jan Buzek: „Łąka i pastwisko w lecie”; godz. 16.20 koncert popularny; godz. 17.30 prof. dr. M. C. Sobolewski: odczyt o Moniuszce; godz. 17.55 muzyka lekka; godz. 19.30 prof. dr. Adam Mitscha: „Stanisław Moniuszka jako pieśniarz narodosłowiański”; godz. 19.15 uroczystości Kochanowskiego. Koncert historyczny. Transmisja z sali Starego Teatru w Krakowie; godz. 20.15 transmisja z Teatru Polskiego. Koncert poświęcony dziełom Stanisława Moniuszki; godz. 23.00 koncert dla słuchaczy zagranicznych. W programie dzieła Stanisława Moniuszki.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry Poznańskiej; godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 14.00 „Jak paść bydło na pastwisku” — inż. M. Kwasięborski; godz. 14.20 muzyka; godz. 14.30 „Znaczenie i potrzeba melioracji” inż. Leonard Gumiński; godz. 14.50 muzyka; godz. 15.00 „Jak żywić ryby” — inż. Zbigniew Sosnowski; godz. 15.20 muzyka; godz. 16.00 transmisja z Wilna „W obliczu grozy bolszewizmu” — prof. M. Zdziechowski; godzina 16.20 płyty gramofonowe; godz. 16.40 „Co się dzieje w Indiach” opowieść p. St. Małachowski; godz. 16.55 płyty gramofonowe; godz. 17.30 muzyka lekka. W czasie koncertu nadana będzie rozgrywka o Puchar Narodów (transmisja z Konkursów hipicznych); godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 20.30 koncert wieczorny międzynarodowy; godz. 22.15 „W wieczór czerwcowy” — (transmisja ze wsi podwarszaw-

skiej); godz. 23.00 muzyka salonowa z „Oazy”.

Wtorek, dnia 10 czerwca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 12.15 zamknięcie zjazdu Naukowego z okazji 400 let. ur. Jana Kochanowskiego (transmisja z Krakowa); godz. 14.00 notowania giełdowe i komunikaty gospodarcze; godz. 17.05 pogadanka radiotechniczna (wygl. p. Zygmunt Broński); godz. 17.25—17.45 kurs średni języka francuskiego Bernardin de St. Pierre: „Paul et Virginie” — lecture et explication (wygl. p. Omer Neveux); godz. 17.45 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 komunikat z okazji „Tygodnia Emigranta Polskiego”; godz. 19.05 wieczornica żołnierska; godz. 19.35 wieczór autorski artyst. zrzecz. akadem. „Promethidonu”; godz. 19.50 interludjum muz. w wyk. p. Włodzimierza Jarochowskiej (mezzosopran), Jadwiga Komorowska; godz. 20.20 „Zdobywajmy powietrze” (komunikaty L. O. P. P.); godz. 20.30 transmisja operetki z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.15 zamknięcie zjazdu ku uczczeniu Jana Kochanowskiego z teatru im. J. Słowackiego w Krakowie: a) referat prof. Brücknera: „Promieniowanie kultury polskiej na narody ościenne”, b) prof. Jacques Langlade przemówi na temat: „Kochanowski vu par-un Français”, c) omówienie rezultatu zjazdu przez prof. dr. Stan. Kota, d) zamknięcie zjazdu przez prof. Rozwadowski; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 Wł. Włosik: „Ogrodnik śląski”; g. 19.20 prof. Bolesław Błażek: „Z wędrowek po Egipt: Monaster Rycki — Mekka Bułgarów”; godz. 19.45 komunikaty harcerskie; godz. 19.50 intermezzo muzyczne; godz. 20.15 Kazimierz Rutkowski, „Miráže sceny”; godzina 20.30 operetka (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 radiowy poranek szkolny; godz. 16.15 muzyka z płyt gramofonowych; godz. 17.15 „Wrażenia z Wołyńskiego raidu automobilowego” — p. M. Szachówna; godz. 17.45 koncert popołudniowy; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.50 transmisja z Teatru Wielkiego w Warszawie. Po transmisji i komunikatach — retransmisje ze stacyj zagranicznych.

SPORT

Lekka atletyka

Mistrzostwa okręgowe panów zapowiadają się bardzo ciekawie ze względu na udział najlepszych lekkoatletów naszego okręgu, oraz na stałą rywalizację między klubami „AZS” i „Warta” o punktację zespołową. Walka tych dwóch klubów ubiegających się o palmę zwycięstwa była co-rocześnie atrakcją, która przyciągała na mistrzostwa dużo publiczności. Początek zawodów w niedzielę o godz. 10 a w poniedziałek o 16½ na boisku „Sokoła”.

Piłka nożna

„Bata” — „Warta”. Drużyna czeska, która spotyka się jak wiadomo jutro z „Wartą” o godz. 18 przybyła dziś rano o

godz. 4.24 powitana na dworcu z ramienia „Warty” przez p. dyr. Głowackiego, oraz przedstawiciela miejscowego oddziału „Baty”. Fizycznie przedstawiają się wszyscy znakomicie, to też mecz zapowiada się ciekawie. Goście czescy zamieszkali w hotelu „Monopol”. W godzinach popołudniowych udają się oni na wycieczkę do Ludwikowa. Powiechą w Czeskosłowacji nie obowiązują drugie święto, wyjeżdżają już w niedzielę wieczorem z powrotem.

„Sparta” — „Polonia”. Spotkanie towarzyskie tych drużyn odbędzie się w pierwsze święto o godz. 11 na boisku Sparty przy ul. Grunwaldzkiej.

„Sparta” — „Olimpija”. W drugie święto o godz. 11 na boisku Sparty spotka się „Olimpija” ze „Spartą”. Obdwie drużyny należą do czołowych klubów B-klasowych w Poznaniu i kilkakrotnie już stawały do zawodów finałowych o wejście do klasy A. Porównanie zatem sił będzie bardzo ciekawe, tembardziej, że tak „Polonia”, jak „Olimpija” dysponują dobrym materiałem. Dojazd na boisko tramwajami nr. 6 i 11.

Hippika

Polonia amerykańska nadesłała na ręce pulk. Dreszera sumę w wysokości 1061 dolarów zebranych przez Polaków amerykańskich na zakup koni dla jeźdźców polskich. Za tę pieniądze por. Gzowski nabył ogiera, któremu dał nazwę „Detroit”, a por. Zgorzelski ogiera „Buffallo”. (tel. wł.)

Pływanie

Bocheński ustanowił na zawodach w Bruckli nowy rekord polski na 200 m uzyskując czas 2:26,8 czyli o 3 sekundy lepszy od dotychczasowego, a o 9 sekund lepszy od belgijskiego. Drugie miejsce zajął rekordzista belgijski Blitz przed de Pauw. Węgiel Koerösy wycofał się w czasie biegu. (tel. wł.) T. S.

Różne

Kalendarzyk świątecznych spotkań w niedzielę o godz. 10 na boisku „Sokoła” początek mistrzostw panów P. O. Z. L. A.; o godz. 15 na pływalni związkowej przy Drożdze Dębińskiej pierwsze zawody pływaków w bieżącym sezonie z okazji święta wiosennego komitetu w. f. i p. w.; program bardzo urozmaicony. O godz. 16 na stadionie „ośrodek” dalszy ciąg turnieju koszykówki; o tej samej porze na stadionie miejskim turniej hazeny o nagrodę komitetu w. f. i p. w. Tam również o godz. 18 zawody hokejowe o nagrodę wędrowną komitetu. Na boisku „Warty” o godz. 18 spotkanie międzynarodowe w piłkę nożną „Bata” i „Warta”. — W poniedziałek na stadionie miejskim dalszy ciąg turnieju hazeny o godz. 16, finał zawodów hokejowych o godz. 17, oraz turniej szczypiornika o nagr. wędrowną komitetu w. f. i p. w. o godz. 18.15. — Wyścigi konne w Ławicy rozpoczynają się w oba dni o godz. 16.

Pięściarstwo

Wyniki finałów i półfinałów w Budapeszcie wywiesimy w niedzielę oraz poniedziałek w godzinach rannych w oknie administracji.

Briand - prorok

A kiedy prorok przemówił, odwróciły się do niego ryby ogonami.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Gdańsk — kopciuszkiem!

W maju r. b. senat gdański zwrócił się do Wysokiego Komisarza Ligi Narodów z zażaleniem na rząd Rzeczypospolitej, w którym twierdzi, że budowa portu w Gdyni w wysokim stopniu utrudnia swobodny rozwój portu Wolnego Miasta, gdyż wskutek przywilejów udzielanych nowemu portowi, Gdańsk nie ma możliwości 100-procentowego wykorzystania swych zdolności przeładunkowych.

Minister Kwiatkowski w wywiadzie, udzielonym jednej z agencji, przeprowadził paralelę między rozwojem Gdyni i Gdańska i stwierdził, że dopóki Polska nie budowała własnego portu, tak długo i cyfry rozwoju portu gdańskiego pozostawały na niskim poziomie, zbliżonym do cyfr z okresu przedwojennego. Dopiero bowiem realny program polityki morskiej, której widomy dowódem istnienia jest właściwie rozbudowa Gdyni, nastawił całe gospodarstwo Polski na ekspansję ku morzu, co w rezultacie, zgodnie zresztą z interesami i dążeniami Polski przyniosło i znakomity rozwój Gdańska jako portu.

Cała ta akcja senatu gdańskiego przeciwko Gdyni jest nowym dowodem niezbędnej konieczności forsowania budowy własnego portu, gdyż zażalenie senatu nie ma najmniejszych podstaw rzeczowych — jak to za chwilę się przekonamy — a jest nowym aktem sabotażu w stosunku do naszego organizmu gospodarczego, aktem inspirowanym wiadomo przez kogo. A ponieważ interesy tego kogoś idą po linii diametralnie przeciwnej, niż linja naszego rozwoju gospodarczego, musimy dołożyć starań, aby na wszelki wypadek móc dysponować własnym portem, a nie być zależnym od portu nam nieprzyjawnego, więcej: wrogiego. Zresztą w czasach normalnych port gdański jest nam niezbędny, czego dowodzi doświadczenie ostatnich lat, które również dowodzi, jak bezpodstawne, fałszywe są żale Wolnego Miasta w stosunku do Rzeczypospolitej.

Czyż jakikolwiek inny port w Europie może wykazać się równie wspaniałym rozwojem po wojnie, jak Gdańsk? Popatrzmy:

Rozwój obrotu towarowego w tonach w porcie gdańskim wyrażał się, przyjmując r. 1911 za = 100, w przywozie w r. 1929 jak 172, a w wywozie, jak... 562!

35 procent ogólnego przywozu do Polski i 32 procent ogólnego wywozu szło w r. 1929 przez Gdańsk; tymczasem w r. 1923 odnośne cyfry brzmiały 21 wzgl. 6.

A więc Gdańsk rozwija się i bogaci, dowodem bogacenia się Gdańszczan jest stan rachunków oszczędnościowych w kasach gdańskich, który wynosił w milionach guldenów w roku

1925 —	14,7
1926 —	20,8
1927 —	30,6
1928 —	39,3

Pamiętajmy, że równoległe, w isticie amerykańskim tempie rozwija się Gdynia. Czem więc wytłumaczyć, że mimo rozbudowy i wzrostu znaczenia Gdyni, również i Gdańsk tak wspaniale się rozwija? Tem jednym tylko, a mianowicie, że Polsce potrzebne są dwa porty.

Gdańsk ponownie uświadomił nam tę prawdę i swym wystąpieniem utwierdził w nas przekonanie, że rozwój Gdyni jest niezbędną koniecznością.

Krótkie informacje gospodarcze

— Według danych Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy stan bezrobocia na dzień 31 maja wyniósł 223 331 osób. W stosunku do ubiegłego tygodnia sprawozdawczego bezrobocie zmniejszyło się o 11 882 osoby.

— Nowoutworzona rozporządzeniem ministerstwa skarbu Izba Skarbowa II we Lwowie na obszar terytorjum stanisławowskiego i tarnopolskiego rozpoczęła działalność z dniem 1 czerwca r. b.

— Fabryka szkła, należąca do belgijskiej spółki akcyjnej w Zabkovicach, wypowiedziała pracę około 200 robotnikom w związku z koniecznością remontu pieców.

— W dziale sączków sytuacja uległa dalszemu znacznemu pogorszeniu, na co w pewnym stopniu wpłynął również okres dość znacznej suszy, który wypadł w czasie najodpowiedniejszym dla przeprowadzenia robót melioracyjnych. W związku z tem zapasy drenów znacznie wzrosły.

Czy odwrót od etatyzmu?

Ostatnie uchwały komitetu ekonomicznego rady ministrów co do zamierzeń rządu w sprawie działalności przedsiębiorstw państwowych w sensie jej ograniczenia, aby w ten sposób okazać pomoc przedsiębiorczości prywatnej, uważa się za objaw bardzo znamienny, a nawet doniosły, o ileby te uchwały rzeczywiście były wprowadzone w życie.

Uchwały te są bardzo znamienne dlatego, że są one pierwszym oficjalnym krokiem rządu, zwiastującym wyraźne ograniczenie etatyzmu. Dotychczas sprawa ta przedstawiała się w ten sposób, że o ile koniunktura w kraju była mocna, a przypomnieć sobie należy, że rozpoczęła się ona od chwili słynnego angielskiego strajku węglowego, to o zwolnieniu w dążeniach etatystycznych wogóle nie było mowy. Objaw ten tłumaczyć sobie należy w ten sposób, że do władzy doszli ludzie mało doświadczeni w sprawach gospodarczych, gdyż przeważnie byli to ludzie młodzi, dla których wysokie rządowe stanowiska były pierwszymi wpływowymi „posadami”, na których postanowili wykorzystywać swą młodą energję w sposób, jaki w danym wypadku okazał się im dostępnym i wskazanym. Oto postanowili państwowe różne agendy prowadzić w ten sposób, jak przedsiębiorstwa prywatne, gdyż ci panowie z dobrym powodzeniem byliby kierownikami przedsiębiorstw prywatnych, tylko że okoliczności tak dziwnie się złożyły, że dostali się oni na posady państwowe zamiast na prywatne. Otóż, w dobrej koniunkturze, kiedy wpływy skarbu stale się powiększały, ponieważ przedsiębiorczość prywatna coraz to więcej musiała płacić świadczeń dla czegoż nasi młodzi etatysty nie mieli myśleć o rozbudowie agend państwowych, nie zwracając uwagi na to, że czyni się w ten sposób przedsiębiorstwem prywatnym wielką konkurencję, osłabiając zarazem ich zdolność podatkową.

Te zakusy etatystyczne były realizowane w czasie dobrej koniunktury, trwającej trzy lata, z całą premedytacją. Aby nie uchodzić za ludzi, którym brak w pracy przewodniej idei, sięgnęli do lamusa po odleżałą i gdzieindziej skompromitowaną ideę wszechmocy państwa, między innymi i na polu gospodarzem, stając się w ten sposób ludźmi pracy ideowej i legitymując się nią wobec człowieka, z którym związał ich los, a który, mając w danej chwili dyktatorską niemal władzę w państwie, na sprawach gospodarczych niewiele się rozumiał.

Ten, obmyślony zgóry „rozwoj etatyzmu, rozwój, który właściwie dopiero był w połowie drogi pod względem ujmowania różnych spraw w swe ręce, poszedłby bardzo daleko, gdyby nie załamanie się dotychczasowej dobrej koniunktury, którego skutkiem jest zmniejszenie się wpływów skarbowych, a więc tem samem ograniczenie dopływu gotówki, potrzebnej do realizacji zamierzeń etatystycznych. W tej chwili do głosu zaczynają dochodzić czynniki urzędowe, które nie były zaangażowane w propagowaniu etatyzmu za wszelką cenę, czynniki, jeżeli się tak wyrazić, umiarkowane, uznające ingerencję państwa za konieczną tylko w niektórych dziedzinach gospodarczych. Ci ludzie potrafili nareszcie przemówić do rozsądku czynników najwyższych, wykazując całą bezmyślność posiadania własnych przedsiębiorstw państwowych, przez co uniemożliwili się rządowi prowadzenie wolnej bez żadnych ubocznych względów polityki gospodarczej, poddyktowanej względami na całokształt interesów państwa, a nie zbaczającej na manowce interesów tego lub innego przedsiębiorstwa państwowego. Wielka szkoda, że do głosu w polityce gospodarczej państwa doszli ludzie tych poglądów tak późno, mianowicie wtedy, gdy etatyzm poczynił wiele szkód w gospodarce krajowej, zaostrowsząc przeżywaną przesilenie, gdyż odebrał przedsiębiorstwom prywatnym wiele rezerw, które ułatwiłyby przetrwanie kryzysu.

Powstaje pytanie, czy rzeczywiście nowy kierunek w zapatrywaniach na etatyzm utrwali się w sferach rządzących, czy też jest to tylko chwilowy odwrót strategiczny, poddyktowany ciężką chwilą gospodarczą, z której złagodzeniem dojść mogą do głosu czynniki etatystyczne. Otóż, naszym

zdaniem, na sprawę tę należy się zapatrywać w ten sposób, że teoretycznie odwrót od etatyzmu może się utrwalić w umysłowości sfer rządzących, gdyż trudno sobie pomyśleć, aby sprawami gospodarczymi można było zonglować dowolnie, skoro życie samo wskazało kierunek właściwy, do czego młodzi etatysty zechcą się zastosować, uważając obecne przejścia za jedno z doświadczeń w swem młodem życiu.

Trudniejsza jednak sprawa jest z wprowadzeniem w czyn zamierzeń antyetatystycznych, a to z tego względu, że przeciwstawiać się im będą wszyscy ci „kacykowie” etatystyczni, którym wygodnie jest rządzić przedsiębiorstwami państwowymi często według własnego widzimisię. Jest rzeczą znaną, że ci panowie, którzy z reguły grubo więcej zarabiają niż osoby najwyżej w państwie postawione, potrafili sobie wyrobić kolosalne stosunki w najwyższych sferach rządowych, stosunki przy których pomocy potrafili przeprowadzać swe cele, a więc które w danym wypadku umożliwią paraliżowanie zamierzeń władz w kierunku zahamowania dążeń etatystycznych. Jeżeli więc czego się należy obawiać w danej chwili przy realizacji antyetatystycznych deklaracji rządu, to oddziaływanie wpływów wzmiankowanych wyżej „kacyków”. Naszym zdaniem, w zwalczaniu tych wpływów wielce pomocną stać się może opinia publiczna, przed którą należałoby demaskować poczynania tych panów.

Sytuacja w bankach Polski Zachodniej

Sytuacja w Bankach Polski Zachodniej w pierwszych miesiącach bieżącego roku nie uległa zasadniczej zmianie. Ogólna koniunktura gospodarcza, stojąca od szereg miesięcy pod znakiem głębokiej depresji, nacechowanej zmniejszeniem obrotów handlowych i trudnościami płacicznymi, nie wykazuje jeszcze poprawy. Położenie rolnictwa mimo przejściowej wyższości cen zboża zasadniczo się nie polepszyło, a sytuacja przemysłu i handlu raczej się pogorszyła. W tych warunkach banki stosowały nadal wielką przorność i rezerwę w zawieraniu nowych interesów i udzielaniu kredytów, kładąc nacisk na zachowanie płynności, niezbędnej w obecnej sytuacji. Dobrej materjał wekslowy znajduje się w bankach, umieszczenie, a trudności w uzyskaniu kredytów zachodzą tylko w stosunku do tych przedsiębiorstw, które nie posiadają dobrych weksli handlowych i unieruchomiły swe kapitały obrotowe.

Bilanse 10-ciu banków związkowych Polski Zachodniej wykazują w ważniejszych pozycjach następujący rozwój (w milionach złotych):

Pasywa:	1930.			
	31. 1.	31. 3.	30. 4.	
Wkłady terminowe:	118.0	118.3	117.2	
" a vista i rach. bież.	100.5	105.2	106.1	
Banki-Loro	15.8	21.6	21.5	
" -Nostro	56.3	114.4	115.4	
Redyskont	124.6	132.4	134.7	
razem kapitały obce	415.2	491.9	494.9	
Aktywa:				
Weksele zdyskontowane	221.0	226.7	235.1	
Rachunki bieżące	175.0	245.7	239.1	

Kapitały obce wzrosły według powyższego zestawienia od stycznia do kwietnia o ca. 80 milionów złotych i o tę samą mniej więcej sumę zwiększyły się udzielone kredyty (weksle) o 14, a rachunki bieżące o 64 mil. zł. Wzrost ten jednakże w głównej mierze tłumaczy się pewnymi przesunięciami w bilansie Banku Cukrownictwa, mianowicie Bank ten przeniósł ca. 49 mil. zł z konta gwarancyjnego na konto „Banki - Nostro”, a pozostałe w Banku tym wzrosły t. zw. kredyty plantatorskie i w związku z tem również redyskont (w kraju i zagranicą). Bilanse pozostałych banków nie wykazują większych zmian.

PODATKI I OPŁATY

(p) Brak jednolitości w praktyce władz skarbowych. W myśl art. 7 p. a. ustawy o podatku przemysłowym przedsiębiorstwa przemysłowe, sprzedające swoje wyroby innym przedsiębiorstwom dla zużycia lub przerobu, korzystają ze zmniejszonej stawki podatkowej 1% owej. Pojęcie przerobu, względnie zużycia było i jest interpretowane przez władze skarbowe w sposób ściśniętający i to poczęści wbrew judykaturze Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Wprawdzie ministerstwo skarbu rozsyłało odnośne judykaty izobm skarbowym z poleceniem stosowania się do nich, okazuje się jednak obecnie, że niektóre izby skarbowe, jak np. Izba w Poznaniu, nie otrzymały wszystkich odnośnych okół-

ników. Dla niektórych władz skarbowych przy przyznaniu powyższej zmniejszonej stawki wystarcza sama kwalifikacja odbiorcy towaru, jako przedsiębiorstwa przetwórczo-przemysłowego bez potrzeby dostarczenia specjalnych dowodów, iż dane półfabrykaty lub środki pomocnicze produkcji zostały istotnie zużyte, względnie przerobione w danym przedsiębiorstwie. Inne znów władze skarbowe żądają w tym względzie takich dowodów, których dostarczenie jest połączone nieraz z ogromnymi trudnościami. Taki wypadek zdarzył się ostatnio w fabryce cementu w Goleśzowie. W związku z tą niejednoliwą praktyką władz skarbowych sfery przemysłowe domagają się coraz usilniej wydania okólnika interpretacyjnego ze strony ministerstwa skarbu, któryby usuwał wszelkie wątpliwości w danym zakresie. Okólnik taki już podobno od roku jest w ministerstwie przygotowywany, ale dotąd z niewiadomych przyczyn nie ujrzał światła dziennego.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Nieścisłe informacje P. A. T. Zamieszczona przez nas w dzisiejszym wydaniu porannym informacja P. A. T. o wizycie dr. Wachowiaka u min. Kühna wymaga pewnego wyjaśnienia o tyle, że p. Wachowiak jest dyrektorem Naczelnej organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zach. Polski, grupującej w sobie ciężki przemysł G. Śląska oraz rolnictwo i przemysł rolniczy zachodnich dzielnic Polski. Przemysł przetwórczy tych dzielnic natomiast jest zorganizowany w Związkach Fabrykantów i wchodzi w skład zrzeszenia Związków Przemysłowych Polski Zachodniej i Południowej.

(k) Echa afery „Frumentum”. Jak się dowiadujemy, w tych dniach zostaną zakończone dochodzenia prokuratorskie w sprawie oszukańczej afery firmy Frumentum. Obecnie miarodajne czynniki zajmują się badaniem sprawy nadzoru, wykonywanego przez radę nadzorczą Banku für Handel und Gewerbe nad czynnościami swych dyrektorów, z których, jak swego czasu donosiliśmy jeden dyrektor Szulz już ustąpił. Sprawę opracowuje w prokuraturze p. wiceprokurator dr. Koniczny. Poszkodowanych zastępuje w charakterze oskarżyciela posiłkowego adwokata Włodzimierz Suchocki. W najbliższym czasie podamy dalsze szczegóły w niniejszej sprawie. (tr)

(k) Zjazd Polskiego Powsz. Tow. Farmaceutycznego. Zjazd delegatów rozpoczął się w dniu 31 maja w Krakowie w obecności 120 uczestników, obelany przez przedstawicieli 15 oddziałów z całego kraju i powziął szereg uchwał doniosłych dla zawodu aptekarskiego, z których podajemy najważniejsze: 1. zniesienie egzaminów pomocniczkowskich i przeniesienie praktyki aptekarskiej po ukończeniu studiów uniwersyteckich; 2. ujednostajnienie wydawania leków na recepty we wszystkich dzielnicach kraju; 3. popieranie krajowego przemysłu farmaceutycznego; 4. udział farmaceutów w pracach o zdrowie ludności; 5. przestrzeganie etyki zawodowej i regulaminu sądów koleżeńskich.

(k) Obniżenie cen superfosfatu. Uwzględniając nad wyraz ciężką sytuację rolnictwa, zebrani w dniu 4 czerwca 1930 r. w Warszawie producenci superfosfatu postanowili bardzo znacznie obniżyć na bieżący sezon jesienny dotychczasowe ceny sprzedażne superfosfatu oraz udzielać kupującym dziesięciomiesięczny kredyt. Należy mieć nadzieję, że tak daleko idące ofiary ze strony przemysłu przyczynią się do podniesienia intensywności gospodarstw rolnych oraz do ograniczenia importu nawozów z zagranicy.

(k) Ciągnięcie II-ej klasy 21-ej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej odbędzie się według komunikatu Gen. Dyrektora Loterii Państwowej w sobotę i w poniedziałek, dn. 14 i 16 czerwca 1930 r., o godz. 3-ej z rana w Warszawie, przy ul. Nalewki 2, (Biuro Gen. Dyr. Loterii Państw.) wobec komisji rządowej, przy współudziale i pod kontrolą dwu obywateli miasta, zaproszonych przez prezydenta miasta.

Z ZAGRANICY

(z) Spadek wywozu fabrykatów z Niemiec. Bilans handlu zagranicznego Niemiec za kwiecień dał saldo dodatnie (68 mil. R. M.), ale wywóz zmniejszył się w porównaniu z wywozem w marcu o 127,3 mil. RM. Zmniejszył się przytem wywóz środków żywności o 10 mil., wywóz surowców i półwyrobów — o 1,2 mil., wywóz wyrobów gotowych — o 99 mil. Jest to dotkliwy spadek dla kraju, nastawionego przedewszystkiemi na wywóz wyrobów gotowych. Podkreślić należy zmniejszenie się przywozu surowców i półwyrobów o 14 mil., co świadczyłoby o dalszym osłabieniu koniunktury przemysłowej.

(z) Wystawa drogich kamieni. W okresie od 8 czerwca do 14 lipca b. r. odbędzie się w miejscowości Turnów w Czechosłowacji wystawa drogich kamieni, klejnotów, biżuterji i imitacji. — W Turnowie, który jest oddawna środowiskiem tego przemysłu w Czechosłowacji, obrabia się oprócz surowców, przywożonych tam z całego świata, zwłaszcza czeski granat i słowacki aragonit. Kolejność pracy tak przy szlifowaniu, jak rzeźbieniu drogich kamieni, oraz przy ryciu kryształów, będą przedstawione w warsztatach szkoły państwowej.

Prerażające żniwo śmierci samochodów w Ameryce

W ciągu roku 1929 zginęło w Ameryce w wypadkach automobilowych 31 000 osób, nie mówiąc o okragłym miljonie ludzi, którzy w tych wypadkach odnieśli rany lub kalectwo. Jak wykazują statystyki, pochłoneły wypadki samochod. w r. 1929 o 10% więcej ofiar, aniżeli w roku poprzednim. Naogół ofiarą wszelkiego rodzaju środków komunikacji padło w r. 1929-ym 33 000 osób, dalszych zaś milion dwieście tysięcy poniosło szkody na ciele czy na zdrowiu. Związane z tem straty gospodarcze sięgają wysokości 6 miliardów złotych. (wl)

nw 11 420

Pończochy

skarpetki trykotażę tylko pierwsze gatunki!

Specjalny „WIWA” magazyn!

Piase Wołności 14, przy nar. 3 Maja.

dw 5290

Pw 11284-62 297

Mydło Mixa najlepsze najtańsze

nw 11 895

nw 12 017

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANYES SKUTECZNOŚCI

Styczy doskonałości.

ERSIKANS

St. Górskiego POT RAK NÓG PACH usuwa po 1 użyciu

ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA

ODCISKI

Pw 539

DO ZARZĄDU MATURYCZNYCH KURSÓW „WIEDZA” Kraków ul. Studencka 14, I. p. Za przygotowanie mego syna Bronisława do egzaminu dojrzałości gimnazjum typu matemat - przyr., który złożył z wynikiem pomyślnym, przesyłamy Zarządowi i Kierownictwu Kursów „WIEDZA” staropolskie Bóg zapłać! Franciszka Ochęduszkowa Tw 1615 Stanisławów, ul. Sokoła 19.

TOFI TOFI TOFI

Ostatni wyraz w karmelkach — Zagranica zajada się niemi. Tylko śmietanka, mleko, cukier i wanilja, ale jak potączone i przyrządzone. Sekret recepty stanowi wyłączność firmy

Tuchs

nw 12058

Dnia 7 b. m. o godz. 2 w nocy zmarł, opatrzony Sakramentami św., po ciężkiej chorobie, mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, szwagier i zięć, ś. p.

Zygmunt Wilczewski z Wronek

architekt

Pogrzeb odbędzie się we Wronkach z domu żałoby, we wtorek o godz. 10 rano.

zw 23988

Wronki, 7 czerwca 1930 r.

W ciężkim smutku pogrążona żona z dziećmi i rodziną.

W dniu 5 czerwca 1930 r. rozstał się z tym światem, nasz były Prezes i długoletni Członek Rady Nadzorczej, ś. p.

Władysław Brzeziński

w 64 roku życia.

W przedwczesnie Zmarłym straciliśmy sumiennego i gorliwego współpracownika, który ofiarą swą pracą i światłami radami przyczynił się w dużej mierze do obecnego rozwoju naszej Spółdzielni. Wzorowa Jego gorliwość i sumiennosc w pracy pozostanie u nas w stałej pamięci.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielczego Banku Kredytowego w Żninie.

Żnin, dnia 5 czerwca 1930 roku.

dw 5301

W piątek, dnia 6 czerwca, o godz. 12,30 w południe, zasnął w Bogu, po krótkiej, lecz b. ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, brat, szwagier, wnuk i kuzyn, ś. p.

Aleksander Muszkieta

w 19 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 czerwca, o godz. 18 po południu, z kościoła Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ulicy Bukowskiej. Msza św. odprawiona zostanie we wtorek, 10 b. m., o godz. 8 rano w Farze, o czym donoszą wszystkim Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni rodzice i rodzeństwo.

Poznań (Stary Rynek 91), Brenno, Wijewo, dnia 7 czerwca 1930 r. Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zw 23 975

Dnia 6 b. m. 1930 r. rano o godz. 7 zasnął w Bogu, po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, syn, zięć brat, szwagier, kuzyn i wuj, ś. p.

Władysław Sieradzki

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 50.

Pogrzeb odbędzie się w II. święto Zielonych Świąt, po południu o godz. 17 z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. w środę, o godz. 7 w kościele Farnym.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, Król. Huta, Wroclki Pomorze, Szembrocze Pomorze. d 5307
Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki Poznań. Klasztorna 14. Telefon 2769.

Dnia 6 czerwca 1930 roku, o godz. 4.30 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza jedyna i ukochana córka, siostra, wnuczka i siostrzenica, ś. p.

Marja Teresa Skarzyńska

uczennica V. kl. gimn. pod wezw. N. S. J.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 9 b. m. o godz. 2.30 po poł. z domu żałoby przy pl. Nowomiejskim 9 na cmentarz św. Marciniński przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamia

w nieutulonym żalu pogrążona

Poznań, dnia 7 czerwca 1930 roku.

rodzina.

dw 5304

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

W dniu 5 czerwca 1930, o godz. 18.50 zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i najlepszy ojciec, dziadek i pradziadek, ś. p.

Wacław Gąsowski

skoficzywszy lat 78.

W nieutulonym smutku i żalu pogrążeni

żona, dzieci, wnuki i prawnuczka.

Chełmża, dnia 6 czerwca 1930.

Eksportacja z domu żałoby do kościoła pokatedralnego odbędzie się w drugie święto Ziel. Świąt o godz. 5 po połud., następnego dnia o godz. 9 ceremonie żałobne i złożenie zwłok do rodzinnego grobowca.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

nw 12085

W piątek, 6 czerwca 1930, o godz. 9.30 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka i babcia, ś. p.

Joanna z Szarzyńskich Wolińska

Pogrzeb odbędzie się w II. święto, 9 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby Woźna 13b, o czym zawiadamiają

dw 5306 w głębokim smutku pogrążone córki.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonia”, Towarowa 25. tel. 31-80.

Za dusze serdecznych kolegów, ś. p.

Juljana Ćwirko-Godyckiego

zmarłego tragiczną śmiercią przy pełnieniu obowiązku tarczowego na strzelnicy w Biedrusku, dnia 23 maja r. b., oraz, ś. p.

Stanisława Waltera

byłego Prezesa Koła Matematyczno-Fizycznego S. U. P.

zmarłego w Inowrocławiu, dnia 26 maja r. b., zostanie odprawione

nabożeństwo żałobne

w kościele św. Marcina we wtorek, dnia 10 czerwca, o godz. 9, na które pogrążony w smutku z powodu utraty dwóch najlepszych kolegów, zaprasza

Zarząd Koła Matematyczno-Fizycznego S. U. P.
zw 23 998

W czwartek, dnia 5 czerwca 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, brat, zięć, szwagier, wuj i kuzyn, ś. p.

Stefan Napierała

Pogrzeb odbędzie się w I. Święto Zielonych Świąt, o godz. 16.45, z kaplicy cmentarnej parafii jeżyckiej, o czym zawiadamiają

zw 23 994 w ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

W czwartek, dnia 5 czerwca r. b., o godz. 2 w nocy, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, ś. p.

Antoni Werwiński

w 73 roku życia. Eksportacja zwłok odbędzie się w niedzielę, dnia 8, o godz. 15.45, z domu żałoby w Bninie na cmentarz parafjalny.

nw 12 090 W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Bnin, Szamotuły, Dejton, Poznań.

Za okazanie mi wiele życzliwości oraz współczucie, z powodu zgonu mego męża oraz za wzięcie udziału w pogrzebie i liczne wieniec, składam najserdeczniejsze

podziękowanie

wszystkim Znajomym oraz Towarzystwu

W imieniu wszystkich

zw 23 983

Elżbieta Preuss.

W piątek, 6 b. m., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po ciężkiej chorobie, nasza najukochańsza matka i siostra, ś. p.

z Rentzów

Marja Schroll

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w II. święto, 9 b. m., o godz. 6 po poł., z kostnicy cmentarnej w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzeństwo.

Poznań, Małeckiego 6. dw 5305
Zakład Pogrzeb. „Ceremonia”, Towarowa 25. tel. 31-80.

Wszystkim Przyjaciołom i Znajomym naszego drogiego Zmarłego, Krewnym i Towarzystwom, za oddanie ostatniej przysługi najdroższemu naszemu synowi, kochanemu bratu, wnukowi, siostrzeńcowi i wujkowi, ś. p.

Sylwestrowi Filipowskiemu

oraz za piękne śpiewy nad grobem, wspaniałe wieniec i kwiaty oraz okazane współczucie w ciężkim naszym smutku, składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Rodzina.

Poznań, w czerwcu 1930 r.

zw 23 990/1

Dnia 7 b. m., zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babka, siostra i kuzynka, ś. p.

z Kargów

Adela Linkowa

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się dnia 10 b. m., o godz. 17.30, z domu żałoby, Górna Wilda 49. Msza św. odbędzie się w środę, o godz. 8, w kościele parafjalnym O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie, o czym zawiadamiają wszystkich Krewnych i Znajomych

zw 23 999

strapione
dzieci.

Wszystkim, którzy wyrazili współczucie z powodu zgonu mej kochanej żony i naszej kochanej matki, składam imieniem swoim i dzieci

serdeczne podziękowanie.

Stanisław Ertel,
nauczyciel emer.

dw 5303

Objekt spekulacyjny

Letnisko, największe i najpiękniejsze miejsce wycieczkowe Górn. Śl., należące do Wielkiego miasta, willa 20 pokoi, restauracja, winiarnia, dwie sale, taras, wielki ogród dla gości oraz ogród warzywny, staw i t. d., 8 1/2 morgi w całości, nadające się dla budowlisk, sprzedam, z powodu choroby. Cena 55 tys. dolarów, wpłaty połowę. Hipoteka Kasa Oszczędności. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 23 980

Dnia 6 czerwca 1930, zmarł opatrzony Sakramentami św., członek nasz, s. p.

Władysław Sieradzon

sodalis marianus

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 9 b. m., o godz. 5 po południu, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny.
Duszę Zmarłego polecamy modlitwom Szan. członków i upraszamy o liczny udział w pogrzebie.

Sodaliczka Kupców.

J. Maciejewski dentysta
od 10-1 i 4-6.
Tel. 61-94. Słowackiego 4/6 (narożnik Jasnej).
Dla pp. Urzędników i członków Kas Chorych odpowiednie ulgi
zw. 249-5

Rheuma, Artretyzm, wadliwą przemianę materji itp.
zupelnie usuwa, uśmierzając natychmiast bóle

Mra. Hessla „Petrobalsam“
produkt z ropy naftowej i olejków balsamicznych. Informacji udziela „Burkut“ — Lwów, Chmielowskiego 12 Pw 11477/72.74

Powróciłem
Dr. Pomorski, specjalista w chirurgji i chorobach kobiecych
plac S-to Krzyski 4. dw 5218/4
11,30—1, 3—4. **Klinika prywatna.**

Poznański Instytut Muzyczny
przyjmuje wpisy na nowy rok szkolny w kancelarji przy ul. Ogrodowej 4, w godz. od 11-13 i 17-19.
Egzaminy wstępne odbędą się 25, 26 i 27 czerwca
Dwa popisy uczniów P. I. M. za rok szkolny 1929-30 odbędą się w dniach 14 i 18 czerwca o godz. 8 wieczorem na sali Domu Ewangelickiego.
Szczegóły w programach. — Bilety do nabycia w kancelarji P. I. M. ul. Ogrodowa 4, u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 oraz przy kasie wieczornej.
zw 23 967

Kto ma spożywać codziennie YOGHURT?

- Każdy, który przy doskonałym zdrowiu osiągnąć chce sędziwy wiek.
- Każdy pracujący ciężko, umysłowo lub fizycznie, pragnący przytem pozostać świeżym.
- Każdy pragnący ciało swe uodpornić przeciwko chorobom infekcyjnym.
- Każdy chory na żołądek i jelita, anemiczny, nerwowy, osłabiony, oraz wszyscy, cierpiący na zły zapach ust.
- Każda matka, której Yoghurt oddaje nieocenione usługi. nw 12 080
- Każde dziecko, dla którego budowy Yoghurt jest koniecznością.
- Każda kobieta, chcąca pozostać młodą i piękną, gdyż prawdziwy Yoghurt zawiera właśnie te składniki, które przeciwdziałają wczesnemu starzeniu się.
- Ktoby o tem powątpiewał, niechaj zapyta swego lekarza.

Mleczarnia Poznańska, Sp. z o. o.
Codziennie świeżo otrzymać można we wszystkich odnośnych składach oraz w naszych własnych składach i wozach.
Telefon 33-44. **Ogrodowa 14**

Fabryka pasty do obuwia
szuka poważnych dobrze zaprowadzonych zastępców rejonowych na obwód pomorski i górnośląski względnie odda poważnemu Panu generalnemu przedstawicielstwu ze składem fabrycznym. Zgł Kurjer zw 23984

Pięgi-plamy-wyrzuty
usuwa krem i mydło

Benegnina

Puder Benegnina jako konieczny dodatek nadaje cerze przepiękny wygląd i naturalną świeżość. Cena kremu 2 zł, mydła 1.50 zł pudru 1 zł, wszędzie do nabycia.

Magister Jan Stenzel, aptekarz, Apteka pod Łabędziem, Grudziądz, Rynek 20 dp 4743

Wille

z ogrodem, dochodową, położoną w pięknej dzielnicy miasta Poznania **sprzedam.** Łask. zgłoszenia proszę kierować do Kurjera pod zw 23981

60000 zł

wypożyczę w całości lub częściowo na l. hip. wartość owoych realności (nie agend). Zgłosz. Kurjer pod zw 23979

Skład

kolonialno-drogerijny dobrze zaprowadzony wraz z przyległym 3-pokojowym mieszkaniem, w pow. mieście, z powodu stosunków rodzinnych, natychmiast na **sprzedaż,** cena według umowy. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 23965

KUŹNIĘ

do tego około 10 mórg ziemi oraz motorowy garnitur młocarniany i poszczególne części — wskutek śmierci właściciela — sprzedam. Mathilda Schulz, — Kaszczor. pow. Wolsztyn. nw 12 071

Lokomobilę-Lanza

do młócenia ca. 20 M. K., za bardzo niską cenę, na korzystnych warunkach odstąpię i zamienię ewtl. też na zboże.

BRACIA SCHLIEPER
Tel. 306 Bydgoszcz Tel. 361 Pw 11 459-63,305

Nadchodzi lato!

Czas wyjazdów wakacyjnych bliski. Czy Pani pamiętała o tem, że należy przygotować i uzupełnić garderobę? Mogę jeszcze przyjąć zamówienia na krótkie terminy po Zielonych Świątach.

Salon Mód Pani Hanki

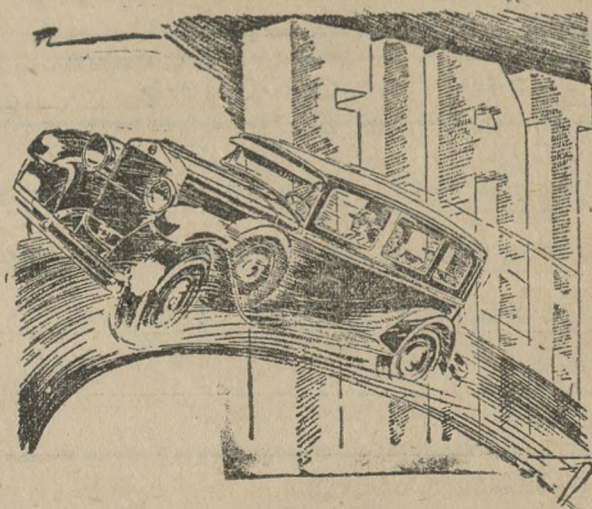
Gwarna 11

Pracownia krawiecka

Wytworny krój

Plaszczce - Suknie - Kostjumy

Hw 72

Zawsze i wszędzie niezwykione pozostaną

Samochody FIAT

dzięki licznym zaletom konstrukcyjnym, zastosowaniu jedynie najlepszych materiałów, niezwykle estetycznym i solidnie zbudowanym karoserjom osiągają Modele 509 4/20 KM., 520 9/45 KM., 521 10/50 KM., 525 15/70 KM. z karoserjami wszelkich typów rezultaty wprost zdumiewające.

Najnowszy model 514 4-cyl. 6/30 KM. budzi entuzjazm wśród wszystkich prawdziwych znawców.

Ceny konkurencyjne.

Do natychmiastowej dostawy poleca wyłączne Przedstawicielstwo na woj. Poznańskie i Pomorskie

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.

tel. 63-23, 63-65.

Warsztaty mechaniczne, fabryka karosyerji, magazyny przyborów i części zamiennych, koncesjonowane kursy kierowców zawodowych i amatorskich, garaże. Pw 14087-23,270

Chorzy

na płuca, żołądek, kiszki, niemoc płciowa oraz blade młode dziewczęta i chorobliwe osłabione kobiety winne używać tylko

mleczno-słodkie płatki owsiane „Extra“

takowe zawierają według analizy aż 16% białka, 6,5% tłuszczu i dostateczną ilość witamin.

Fabryka Płatków owsianych Krotoszyn Przedstaw. na Poznań „PRODUKT“, Poznań, ul. Podgórska 10. Pw 18074-24,26-1

Plug parowy Fowler 12 H. P.

z przegrzewaną parą, rocznik 1911 w bardzo dobrym stanie, **korzystnie sprzedamy.**

„AGROMECH“

R. Klawkowski i K. Strzyż Zakłady mechaniczne-kotłarnia

Poznań-Sołacz, ul. Sokoła 19/21. Tel. 20-32. Pw 14 081-23,268

UCZNIA

syna uczciwych rodziców, z dobrem wykształceniem do biura handlowego, poszukuję zaraz lub od 1 lipca r. b. Wynagrodzona znajomość języka polskiego i niemieckiego. Zgłoszenia w obu językach uprasza się skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod-dw 5291

No dobrze panie malarzu, lecz z pewnością będzie można obniżyć cenę, jeżeli pan zakupi farby w **Specjalnym Składzie Farb i Lakierów**

Franciszek Gogulski

Poznań, ulica Wodna 6. Telefon 56-93.

Samochód

marki Chevrolet otwarty, maszyna pod gwarancją osiąga do 90 klm.; na prawie nowych oponach, dobrze utrzymany, **sprzedam za cenę 3500,— zł.** — Zgłoszenia

IGNACY KAŹMIERSKI — KOŚCIAN
Aleje Kościuszki 32 — Telefon 85. nw 12 084

Masła, mleka i śmietanki

wysokoprocentowych poszukuję z pierwszej ręki w większej ilości loco Poznań. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zw 23963

Szafy do lodu
Maszynki do lodów
Formy do lodów
Magle pokojowe
Aparaty Wecka i słoje do tychże
Primusy oryginalne
Maszynki do kawy
Samowary
Aparaty do pieczenia na gazie
Maszynki do tłoczenia soku
Patelnie mosiężne do smażenia konfitur
Kasety stalowe do pieniędzy i do wmurowania
Leżaki dla dorosłych

poleca w wielkim wyborze po cenach umiarkowanych
Bolesław Ziętkiewicz,
Poznań, Nowa 8.
Magazyn sprzętów kuchennych i domowo-gospodarczych.
Pw 15074-23,205

Pozyczki

50—60 000 zł po 8—10% na 3—5 lat, poszukuję na I. hipotekę na majątek ca 500 morgowy, ziemi pszenno-buraczanej, w promieniu 90 klm. od Poznania. Zgłosz. do Kurjera pod dw 5284

Na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w Poznaniu

poszukiwani:

Panie-zarządzające do kilku przedsiębiorstw jak kawiarni i restauracji, samodzielnie inteligentne, energiczne, dobrze się reprezentujące i władające obcymi językami.

Kucharze kilku, tylko pierwszorzędni, znający kuchnię luksusową i francuską.

Subjekci-bufetowi kilku, znający dobrze swój zawód bufetowy i posiadający dobry gust urządzenia bufetu luksusowego.

Kelnerzy inteligentni, przystojni, o dobrej prezencji i władający obcymi językami.

Zgłoszenia piśmienne uprasza

Antoni Cieślak, Poznań, Dworzec Główny.

Bez przerwy
odbywają się pokazy o nieprześcignionych zaletach aparatów
do prania „Tryumf“

we wtorki, środy i piątki od godz. 4—6.

Jedyny polski aparat piorący w ciągu kilku minut całą masę bielizny przez ciśnienie powietrza. Cena aparatu zł 45,— waga 900 gr.

„Tryumf“ wypożyczamy bez obowiązku kupna.

Stała siedziba Półwiejska 5. Telefon 56-95.

Przyniesioną brudną bieliznę oddajemy czystą.

Pw 14053-23-206

Telegram

Nr. 14

Przewód Nr. _____

Tatrauto poznań kantaka 7

Przyjęto dn. 3/6 1930

godz. 17 min. 25

z _____

podpis _____

Urząd _____ poznań _____

Uwagi służbowe:

Łuck 1957-23-30-18-5. min. _____

= wołyńskim raidzie 26 do 29 maja przestrzeń 980

kilometrów czterocyndrową Tatrą zdobyłem dwie

pierwsze nagrody i złotą plakietę

Marynowicz

Slazengers

Mistrzostwa Polski 1930 r.

Mistrzostwa Małopolski
Mistrzostwa Katowic
Mistrzostwa Łodzi
Turniej w Milanówku
W. K. S. Legja - wszystkie turnieje

rozegrane zostaną piłkami

Tw 1618

SLAZENGENERS

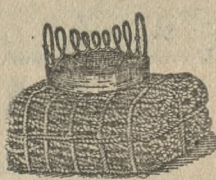
WILLA

wspaniała wielkopańska budowana 1929 w najpiękniejszej części Poznania do sprzed.

Jaśkiewicz, Poznań
ul. Fredry nr. 6, telefon 38-44
zw 23 949

Kamienie polne

szosowe, kulaki oraz ca 200 mtr. tuczonego brukowca franko pole lub stacja Kotlin na sprzedaż. Zgłoszenia: **Dominium Kotlin**, powiat Jarocin. zw 23 891

Artykuły wyścielkowe

poteca

T. Szelałowicz, Poznań,
Tama Garbarska 25. Tel. 27-11.
zw 28 947

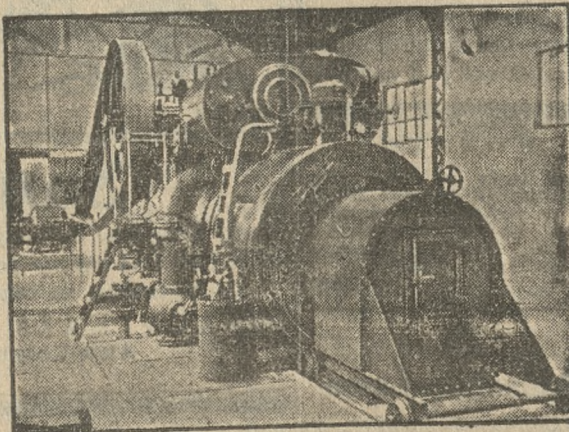
WIELKA FIRMA HANDLOWA POSZUKUJE PRZEDSTAWICIELA

na artykuły: a) techniczne, b) biurowe, c) dla gospodarstw domowych. Artykuły nasze to praktyczne i poważne wytwórki ostatniej doby z łatwym zbytem. Zasięg klientów bardzo duży. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów z podaniem referencji, dotychczasowej działalności i wysokości gotówki pod nr. 23,178 do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 Pw 11 031 23 180

„LOKOMOBILA PRACUJE NADZWY-
CZAJ SPRAWNIE I EKONOMICZNIE“

oto ocena

LOKOMOBIL

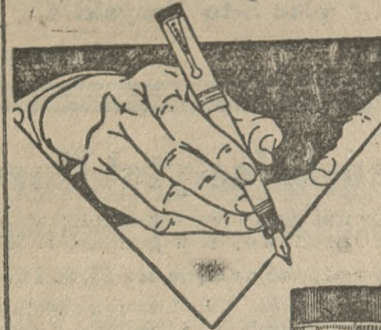

budowy

fabr.: **H. Cegielski**
Sp. Akc. w Poznaniu.

zw 12018

Oto pióro, które pisze
6,000 słów po
jednym napełnieniu

Najwyższa Pojemność atramentu sprawiła, że Parker Duofold jest ulubionym piórem ludzi czynu.

Pióro Parker Duofold zachowuje zdolność pisania na długo, gdy inne pióra dawno już wyschły. Po jednym napełnieniu pióra Parkera możesz napisać z łatwością do 6,000 słów. Potem, dla ponownego napełnienia — naciśnij guziczek napełniaczowy — podnieś palec — i możesz znowu pisać dalej!

Świetna polyskująca oprawa istnieje w następujących pięknych kolorach: lakowo-czerwonym, zielonym, lazurkowo-niebieskim, mandarynowo-złotym i złotym, wreszcie Parker Duofold de Luxe z masy srebrzysto-perłowej i czarnej.

Obejrzyj — Kup — Dziś!

Najbliższy sprzedawca wyrobów Parkera wybierze Ci najodpowiedniejsze pióro Parker Duofold. Zśród czterech wielkości i sześciu gatunków znajdziesz napełniaczowe pióro Parker Duofold, aniżeli sam marzyłeś

Pióra:
Senior Zł. 80.— Junior Zł. 60.—
Special Zł. 70.— Lady Zł. 55.—
Ołówki automatyczne od Zł. 30.—
— do Zł. 40.— Postumenty z przedłużaczami od Zł. 40.— do Zł. 250.—

Parker
Duofold

Generalne przedstawicielstwo na Polskę i Wolne Miasto Gdańsk

A. J. OSTROWSKI,

Łódź, Piotrkowska 55,
tel. 203-54 i 215-40.

zw 11 819

Maturyczne i Doksztalcające Kursy

„WIEDZA“

Kraków, ul. Studencka 14, I. p.

Przygotowujące na ustnych lekcyjach zbiorowych w Krakowie, oraz w drodze korespondencji, zapomocą świeżo przez fachowych profesorów opracowanych skryptów, wskazówek, programów i tematów,

- przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1930/31 na:
1. Kurs maturalny gimnazjalny wszystkich typów i kurs seminarjum naucz.
 2. Kurs średni 5-iej i 6-iej kl. gimn.
 3. Kurs niższy w zakresie 4-ich kl. gimn.
 4. Kurs 7-miu klas szkoły powszechnej.
 5. Kurs przygotowujący do egzaminu specjalnego, uprawniającego do skróconej służby wojskowej.

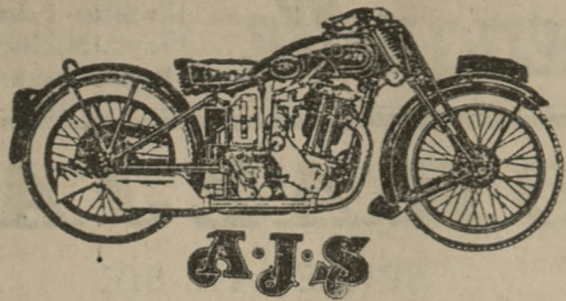
Uwaga! Uczniowie kursów korespondencyjnych otrzymują co miesiąc oprócz całkowitego materiału naukowego, tematy z 5-ciu głównych przedmiotów do opracowania.

Na kursach „Wiedza“ wykładają najwybitniejsze sily fachowe krakowskich państw szkół średnich.

Do dyspozycji uczniów (enic) kursów zbiorowych, oraz korespondencyjnych, posiadamy gabinet przyrodniczy i geograficzno-geologiczny, jak również bogatą bibliotekę.

Ządać bezpłatnych prospektów,

Tw 1612

AJS
motocykle najszybsze
dla sportowca

najpewniejsze dla jeźdźców zawodowych, łączą w sobie najwyższą szybkość, bezpieczną pewność, z największą oszczędnością w użytku.

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę i wolne miasto Gdańsk

Motor-Dom-Importowy

Gdańsk, Sammtgasse 7.

Przedstawiciel na Poznań: „MOTOR“, ulica Dąbrowskiego nr. 7.
Prosimy żądać katalogu wprost od nas lub od naszego miejscowego przedstawiciela, nw 10421

Świetna okazja

nadarza się do zaopatrzenia w słodczyce „Zielone Świątki“ w nowo powstałej firmie

NA USTRONIU

Poleca po cenach przystępnych w wyborowych gatunkach

bomboniery, czekolady, cukry
oraz **herbatniki, biszkopty, kek-sy** jak i kawę, herbatę i kakao.

Dewizą firmy jest
„Duży obrót — mały zysk“.

dw 5295

Książeczka
Kwiat cierpienia z Konnersreuth

napisana przez O. Odonę Staudingera O. S. B. — w przekładzie Antoniego Okoniewskiego — opisuje zdarzenia u stygmatyzowanej Teresy Neumann tak, jak je przeżył sam autor. Wydania niemieckie tej książeczki osiągnęły dotychczas prawie pół miliona egzemplarzy łącznego nakładu. Cena jednego egzemplarza na Polskę 1,20 zł łącznie z opłatą pocztową. Przy odbiorze 35 egzemplarzy — po 1,— zł, ponadto 4 egzemplarze bezpłatnie. Przy odbiorze większych ilości dalsze ulgi. Nabywać można we wszystkich księgarniach lub wprost od wydawnictwa.

Antonius-Verlag

Breslau X — Carlowitz

Konto czekowe Breslau Nr. 23 583 — P. K. O. Katowice Nr. 304 460
dp 5230

10 do 15%

obniżyliśmy wszystkie materiały **LATO-WE** ze względu na kończący się sezon

Gustaw Molenda i Syn

Poznań, plac Świątokrzyski 1
Własne fabryki w Bielsku (Śląsk).

Instalacja Kurjera Świetlnego

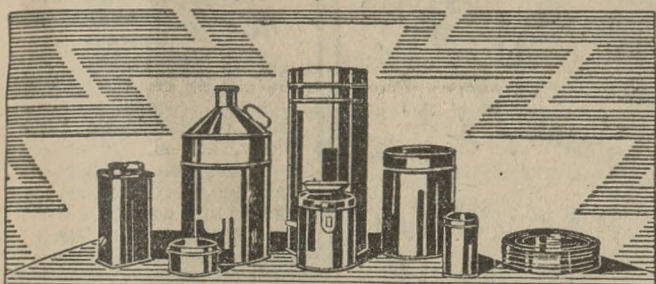
(pismo wędrujące)

na dachu Kawiarni Esplanada, Poznań, plac Wolności do odstąpienia

Informacja: **Polskie Zakłady Elektryczne Brown Boveri**

Poznań, Słowackiego 8, tel. 69-02.

zw 23987

Puszki do cukierków, puszki lakierowane dla aptek i drogerji, pudełka do próbek dla cukrowni i t. p.

wyrabia

WYTWÓRNIA ARTYKUŁÓW BLASZANYCH
STANISŁAW WRÓBLEWSKI

Poznań — Droga Dębińska 12.

dw 5286

PUDER DJACHYLOWY
„MOTOR”
PRZECIW ODPARZENIOM

nw 12 015

STOLARNIĘ

istniejącą przeszło 40 lat, z pełnym urządzeniem **maszyno-wem, elektr. w Poznaniu**, wskutek podeszłego wieku właściciela, **sprzedam zaraz** szybko decydującemu kupcowi. Niewykluczone objęcie mieszkania. Agenci bezcelowo. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod Tw 1620

Szanownej Publiczności polecamy łaskawej uwadze nasz zaciszny i słoneczny

Opis mleczno - kuracyjny

Podajemy m. i. mocno chłodzone:

Specjalne mleko do picia

Maślanekę medycynalną

Mleko czekoladowe

Yoghurt-Lody

nw 12079

Mleczarnia Poznańska Sp. z o. o.
Tel. 33-44 Poznań, ul. Ogrodowa 14. Tel. 33-44

Spólnika - cukiernika

z kapitałem 20 000 zł do dobrze prosperującej kawiarni-cukierni, w centrum miasta Poznania **zaraz przy me.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 23946

Nowość

Nowość

Frigator

dla wszystkich!

Frigator jest **nowoczesną chłodnią** do oziębiania potraw i napojów z równoczesnym **wyrobieniem lodu sztucznego i lodów cukierniczych** w 5 minutach.

Chłodzenie potraw i wyrobienie lodów następuje za pomocą kwasu węglowego. Pożądana w każdym domu a przede-wszystkiem w cukierniach i restauracjach. Opatentowana w wszystkich krajach.

Reprezentant na Województwo Poznańskie
Zdzisław Nowacki
Poznań, Piekary 10.

O wyrobach „AXELA”

pisze znany i poza granicami Wielkopolski dyplomowany specjalista kosmetyki, właściciel instytutu kosmetycznego „IRNIS” p. Z. T. Żebrowski z Poznania, co następuje:

„Do Firmy „AXELA” T. z o. p.

Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar).

W odpowiedzi na pismo Sz. Pana z dnia 17 maja r. b., komunikuję, iż stosując środki Sz. Pana od dłuższego czasu, każdorazowo otrzymywałem wyniki bardzo dobre.

Z pośród środków wyrobu krajowego Sz. Pana preparaty uważam jako jedne z najlepszych, a w szczególności „AXELA - KREM” przeciw pęgom i opaleniznie, który może w zupełności zastąpić podobne kremy zagraniczne.

Z poważaniem

(—) Z. T. ŻEBROWSKI

dypl. sp. kosmetyki

(pieczęć)

Institut De Beauté

„Irnis”

Poznań, Piekary 1. 5.

Poznań, dnia 2 czerwca 1930 r.

Wyroby „Axela” są do nabycia w aptekach, drogerjach, składach aptecznych i perfumerjach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH — Perfumerja i drogerja — POZNAŃ ul. Nowa 7 (Bazar) — Telefon 16-38 — Założ. 1869.

SKŁADU

poszukuję w większym mieście pow. w do-brem położeniu, ewentualnie 2 okna wysta-wowe o ile możliwości z mieszkaniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **nw 12076**

Ważne dla W Panów właścicieli i kierowców samochodowych.

Nowootworzony skład poleca oryginalne części zapasowe do samochodów światowej marki

„Ford-Chevrolet”

ul. Wielkie Garbary 16 przy rogu Wodnej.
Zaopatrzone jest w wielki wybór.

Ceny niskie. zw 23972

PISMO
PLAKATOWE

rysunku dekoracyjnego wyuczam według szkół nowoczesnych w 6 tyg. Niezbędne dla pomocników, ekspedjentek i uczni handlowych. Zgłoszenia P. A. Skrzypczak. Wrocław-ska 35, III. p. Pw 11977-2178

Godła - plakaty - budowle - kościoły - remont mieszkań oraz wszelkie prace wchodzące w zakres malarstwa

wykonuje „tanio” — „dobrze” po cenach najdostępniejszych

Cz. Maciejewski, mistrz malarzki

Poznań, ul. Zórawia 12. zw 23971

N. B. Projekty i kosztorysy bezpłatnie.

Przy chorobach nerek, pęcherza, kobiecych, kwasu moczowym, białku, cukrze. Tw 1422
Zdrowisko cały rok otwarte.

Wildunger Hebronenquelle

Inform. i prospekty co do Zdrowiska i kuracji domowych bezpl.: Michał Kandel, Poznań, Masztalarska 7. Telefon 18-95.

„Apollo“

Piekary 16/17

Telefon 11-92.

**RESTAURACJA
DANCING CABARET**

Ciepła kuchnia do godziny 4-tej rano.

Występy najlepszych sił artystycznych.

Najlepsza Orkiestra w Polsce.

Ceny do połowy niższe. Ceny do połowy niższe.

Nakrycie: Mocca lub herbata, ciastka, likier 5,- zł.

Wieczorki rodzinne połączone z niespodziankami.

Dyrekcja.

Pw 14 082-23,266

OKAZJA!

SPRZEDAJE SIĘ

używane w dobrym stanie:

MASZYNA PAROWA Tandem - Compound o mocy 1500 KM. z centralną kondensacją.

MASZYNA PAROWA jak wyżej 1100 KM.

CENTRALNA WPRYSKOWA KONDENSACJA dla 15000 kg pary na godz.

KOCIÓŁ WODNORURKOWY o powierzchni ogrzewanej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 40 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (Ruszt zwykły).

4 KOTŁY WODNORURKOWE każdy o powierzchni ogrzewanej 175 m² z przegrzewaczem o powierzchni 47 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (Ruszt ruchome łańcuchowe). Pw 14 077-23.257

3 KOTŁY WODNORURKOWE o powierzchni ogrzewanej od 90 m² do 202 m² na ciśnienie robocze 8 atm. (bez palenisk i bez armatury).

Zgłoszenia z żądaniem informacji do

Biura Handl. Techn. Miedziński i Wyrzykowski, Inżynier
Poznań, Pl. Wołności 2. Tel. 41-84.

NAJSKUTECZNIEJSZA PROPAGANDA ZBYTU
WYROBÓW KRAJOWYCH

OD 2-GO DO 16-GO WRZESNIA 1930 ROKU
X. JUBILEUSZOWE TARGI WSCHODNIE

WE LWOWIE

OSTATECZNY TERMIN ZGŁOSZEŃ UPŁYWA
DLA WYSTAWCÓW

Z DNIEM 1 SIERPNI 1930 ROKU

SPÓŹNIONE ZAMÓWIENIA STOISK NIE BĘDĄ MOGLY
BYĆ UWZGLĘDNIONE. - WYJASNIENI UDZIELA I ZGŁO-
SZENIA PRZYJMUJE: BIURO TARGÓW WSCHODNICH
WE LWOWIE, PLAC WYSTAWOWY - TELEFON NR. 9-64

ap 12019/4

Dobrze wprowadzeni przedstawiciele,

którzy przeważnie odwiedzają
przedsiębiorstwa budowlane oraz składy sztucznego kamienia
(Kunststein), mają możliwość znacznego zwiększenia dochodów przez
objęcie jednego

PRZEDSTAWICIELSTWA.

Zapytania sub: „S. J. 2725“ do Rudolf Mosse, Stuttgart. Tw 1622

ROBOTNIK

pracuje tylko

**8 GODZIN
UCZEŃ**

zwykle 5 go-
dzin w szkole
i często drugie
tyle w domu!

Za pilną naukę należy się **NAGRODA!**

MARZENIEM każdego
chłopca jest posiadanie
zegarka!

Zegarek nikielowy za 30 zł

Zegarek srebrny za 50 zł

poieca **W. MAYER**, ul. L. Halaskowski, ulica **NOWA 11**

PIĘGI
złote płamy,
opaleniznę usu-
wa, bieli skórę
pod gwarancją
aptekarza **Jana
Gadebuscha**

„Axela“-Krem
1/2 słoika 2,50 zł, 1/4 słoika
1,50 zł. do tego mydło „Axela“
i kaw. 1,25 zł. Do nabycia
w drogerjach, składach ap-
tecznych, perfumeryjach i ap-
tekach lub wprost w firmie
J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 1

Dzisiaj i zawsze lądują

Dancing - Restauracja
Ogród - Kawiarnia
Najpiękniejsze miejsce
wycieczkowe Poznania
Sołacz - Sołacka 1
Lokal otwarty bez przerwy
dłw 5211

**Samochód
„Mercedes-Benz“**
czterookobowy, otwarty, 8 58
K. M., sześć praw le nowych
opon w dobrym stanie, po
szczegółowym remoncie ta-
nio na dogodnych warunkach
na sprzedaż. Informacji
udziela Hyski. Dąbrow-
ształ Automobilu. Dąbrow-
szkiego 4/8; albo Niego.ew-
skich nr. 8, telefon 6 - 66.
zw 23914

Technik

z długoletnią praktyką do st-
modzielnego prowadzenia ro-
bót budowlanych potrzebny.
Oferty z odpisami świadectw,
których się nie zwraca do
Kurjera Pozn. pod zw 23962

Ratujcie Włosy!

Na podstawie mojej kilkoletniej praktyki zagranicą, powołałem do życia instytut celem skutecznej walki ze wszystkimi chorobami włosów, które społeczeństwo nie dostrzega, albowiem przebieg takiej choroby nie wywołuje żadnych bólów. Im szybciej przeto uświadomiam się o początkach wypadania, siwienia włosów, tworzenia się łupieżu i konieczności pielęgnacji podglebia włosów, tem wcześniej zapobiega się załagadzie uwłosienia. By przyjąć społeczeństwu z pomocą, zaprowadziłem zupełnie bezpłatnie badanie włosów każdemu.

Włosy nie tylko są piękna i naturalna ozdoba, ale często miara dla oszczędzenia wieku, zdolności, piękności kobiecej, siły męskiej i rzetelności; sprawa zatem dla każdego ważna i niecierpiąca zwłoki. Lekarz może chorego wyleczyć dopiero wówczas, gdy pozna przyczynę jego choroby. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że w interesie każdego jest, aby jaknajrychlej przestał pod niżej podanym adresem parę wyczesanych włosów z wypełnionym kwestionariuszem, które sumiennie zbadać. O wyniku badania zawiadomie, zachowując ścisłą dyskrecję.

Adres: **Dr. Adler**, Kraków, Zielona 16/15.

UWAGA: Proszę pisać wyraźnie. Zgłoszenia tylko piśmienne. Na odpowiedź znaczek za 25 gr.

Nazwisko _____
Adres _____
Zajęcie _____
Czy cierpiał na wypadanie włosów? _____
Czy ma łupież? _____
Czy włosy są tłuste czy suche? _____
Czy włosy są rzadkie lub gęste? _____
Czy próbował już jakiegoś środka bezskutecznie? _____
Jeżeli tak, jakiego? _____
Czy cierpi na ból głowy? _____
Pw 14 066-70.156

Sprzedam pod budowę domków mieszkalnych pozostałe jeszcze od 1 morgi oraz większe z wolnej ręki na dogodnych warunkach

PARCELE

które są już podzielone i katastrofalnie wymierzone po 1 i 2 morgi. Bardzo dogodne miejsca pod budowę domków mieszkalnych, gdyż środkami ziemi zostały już wymierzone ulice w różnych kierunkach dostępnych, szczególnie główna z Koźmińskiej do Benickiej, mające powstać moim kosztem. Elektryka gaz, wodociąg, tuż przy parcelach. Ziemia jest oronowana ogrodowa, położona w mieście przy dworcu kolej. Warunki sprzedaży oraz bliższych informacji udzielam na żądanie. nw 12 069

JAN KRZESIEK, KROTOSZYN - Mały Rynek.

Dzierżawy

majątku, poszukuje zawodowy rolnik, kawaler, z uczciwej rodziny, przy wpłacie 40 000-50 000 złotych, najchętniej wprost od właściciela. Referencje poważnych pp. Ziemi. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 5300

I znów Rudge-Whitworth

zwycięża na całej linii!

W dniu 18 maja 1930 r. wobec 100.000 rozentuzjanzmowanych widzów z Mussolinim na czele, motocykl Rudge-Whitworth - z jeźdźcą Baudinim, zwyciężył w największym wyścigu Italii. „Grand Prix de Rome“ dystansując z drużogocą latwością najlepszych jeźdźców włoskich i niemieckich (wśród nich rekordzistę świata Henego). - Bijąc równocześnie wszelkie rekordy oraz osiągając najlepszy czas dnia.

Jak w roku ubiegłym, tak i obecnie motocykle Rudge-Whitworth dzierżą prym w międzynarodowych wyścigach motocyklowych. - Stąd też Twojem hasłem winno być: **Dosiądź Rudge'a i - zwyciężaj!**

Dalsze zwycięstwa w następnym ogłoszeniu.
Generalna Reprezentacja

MARJAN MAIK, Poznań,
ul. Wrocławska 14. Tel. 20-78

Pw 14061-23.220

Młocarnię

angielską

Ruston 60x24 cale jak nowa na kulkowych łożyskach ma na sprzedaż
J. Kujawski, Gniezno,
Cierpięgi 7a.
nw 12051

Wiedzą w Poznaniu
Wielcy i mali
Ze koła „Kastora“
Kazdy dziś chwali.

Nie szukaj gdzie indziej
Kup tylko u niego,
Bo kupisz tam tanio
I coś dobrego.

Dostaniesz tam także
Gumy, pedały,
Bo w wszystkich czę-
ściach (ściach)
Wybór niemały.

A gdy się przypadkiem
Twoje koło zepsuje
To idź do „Kastora“
A on zreparuje.

Fachowy skład rowerów, gramofonów i płyt

„KASTOR“

Poznań, św. Marcin nr. 55.

Księgowości

wyuczam w 6 tygodniach według wszystkich systemów do całkowitej pewności bilansowej. Po wyuczeniu staram się o posady. Zgłoszenia od 1-3 i 5-7 - przyjmuje

Skrzypczak, Poznań, Wrocławska 35, III. ptr.
Pw 13 077-13,80

Nie omijaj tej sposobności!

Właściciel z Ameryki posiadający

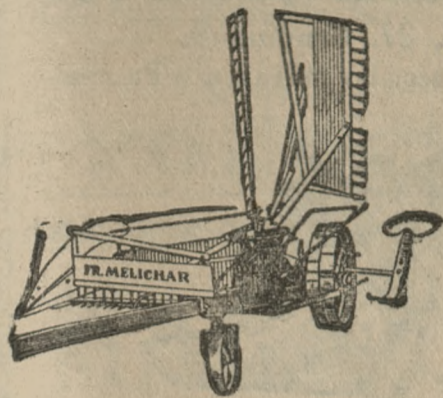
KAMIENICĘ

przy ul. Wrocławskiej, narożnik, chce takową
sprzedać gdyż niema zamiaru pozostania
w Polsce. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod
zw 23 992

Wyścigi konne z totalizatorem

urządzone przez Wielkopolskie Towarzystwo Wyścigów Konnych odbędą się w dniach 8, 9, 12, 14 i 15 czerwca.

W Zielone Świątki po 7 gonitw dziennie. — Początek wyścigów o godz. 16. — Dojazd na tor w Ławicy pociągiem kolejowym z głównego dworca o godz. 15,15 powrót specjalnym pociągiem zaraz po wyścigach. — Autobusami od Mostu Teatralnego. — Ceny miejsc: trybuna zł 2.—, boczna trybuna i stojące 1.— zł, miejsce w loży 5.— zł. Orkiestra wojskowa. — Bliższe szczegóły w programach. — Wcześniejsza sprzedaż biletów, losów i programów w składzie cygar p. F. Zygarłowskiego, nar. ul. Gwaraej.

Słynne z lekkiego biegu i najlepszego materiału
żniwiarki i kosiarki
„Melichara“ oraz

wózki przednie
toczaki do ostrzenia kos
grabie konne
i części zapasowe do wszelkich systemów maszyn żniwnych poleca najkorzystniej

Nitsche i Sp.

Fabryka Maszyn
Poznań, ul. Kolejowa 1-3.
Pw 11 921 22 66

Uwaga!!!

Chorzy!!!

na weneryczne choroby, astmę, epilepsję, sklerozę i wszelkie inne, są wyleczalni w kilku kuracjach przyrodoleczniczych. — Nie przytłumianie chorób, lecz zupełne wyleczenie jest zapewnione.

Rzecznik medycyny naturalnej:
Katowice, ul. Szopena nr. 8.

Załączyć na porto znaczki pocztowe.
Pw 14052-71.153

Cenniki i prospekty darmo!

OKAZJA!

Nowe z fabryki kompletne

autobusy Dodge

najnowsze modele 6 cylindrowe, amerykańska karoserja 16 i 24 siedzeniowe

Dodge- Senior 16/80 PS lymuzyna 5 siedzeniowa oryginalna.

Nash- Lymuzyna oryginalna 19/95 PS 7 siedzeniowa.

Dodge- Senior 16/0 PS Chassis obiekt wystawowy poniklowany i emalowany

do sprzedania za najkorzystniejszą cenę. Łask. zgłoszenia do Biura Ogłoszeń I. G. Annoncen, Gdańsk, Langermarkt 7-8, pod nr. 131.
nw 11 827

Olbrzymi

wybór majątków ziemskich każdej wielkości, gospodarstw, młynów, fabryk, cegielni, tartaków, domów dobrze się rentujących oraz will, przeważnie z rak niemieckich, poleca na dogodnych warunkach

Najpoważniejsza Agencja Dóbr „Polonia“
Bydgoszcz Dworcowa 17 — Telef. 698 — Przyjazd konieczny.
Pw 13 070-63.374

POLECA PIWO

Bernardyńskie Słodowe

Browar Parowy J. Korab-Kowalskiego
w Koninie. Pw 18 71-23.182

Hurtowy skład:

Marszałka Focha 31 w Poznaniu.

!! ODCISKI ZNIKĄ ODRAZU !!

Patent zgł. P. 25029 U. P. 2113

Jeśli zamiast płynów i plastrów użyjesz higienicznego aparatu „OZO“, który natychmiast bezpiecznie i bez bólu usunie odciski. Jest to aparat z masy organicznej więc jest wyłącznie najniebezpieczniejsze zakażenie, pozatem dokładnie dezynfekowany.

Jeśli w ciągu 5-ciu minut odcisk nie zniknie przy użyciu „OZO“ zwracamy pieniądze.
„OZO“ jest to aparat trwały i może być używany przez czas długi do usuwania odcisków i wogóle wszelkich zgrubień skóry.
Przed użyciem aparatu „OZO“, poleca się wymoczyć nogi w „Krynicznej“ soli do nóg.
Nasza „Kryniczna“ sól do nóg zalecamy każdemu, nawet nie cierpiącemu na odciski, przy znużeniu nóg od długiego stania na jednym miejscu, albo po długim chodzeniu.

LABORATORJUM CHEMICZNE „DINOL“
Warszawa, Elekoralna 26. m. 3. Telefon 240-52, konto czekowe w P. K. O. 13807.

Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych, gdzie niema — wysyłamy tylko po uprzednim wpłaceniu do P. K. O.:
„OZO“ — zł 3.75. „Kryniczna“ sól do nóg — zł 2.50 „OZO“ i „Kryniczna“ sól do nóg łącznie — zł 6.—

Pensjonat Sióstr Zmartwychwstania P-go

Poznań, ul. Marszałka Focha 147

Przyjmuje panienki uczęszczające do średnich zakładów naukowych. Dom otoczony dużym ogrodem.
zw 23 941

Pw 10399-15.126

Wielki wybór. Tylko ponieważ w mieście „antia“

Maszyny do szycia
światowej sławy. Część na składzie i do „Singer“. Reperacje wszelkich systemów.

T. Konikiewicz
Poznań, Pl Nowomiejski 1a
wejście z tramy

Pw 11068/1944-14 22/28

BĘDZIE ZADOWOLONY
OTRZYMA BRITWĘ NA ZAMÓWIENIE

Cieszący się pełnym uznanie fryzjerów i dżentelmenów pasek do ostrzenia brzytw „Zawisza“, nadsię brzytwie szlachetne ostrze. Do nabycia w dwóch wykonaniach. Dla brzytw franc. grub. zł 5.— dla ang. cienkich zł 6.— włącznie pasty. Wysyłkę uskutecznią się odwrotnie.
P. KOZIOWSKI
Bydgoszcz, Mostowa 3
Zastępcy i hurtownicy poszukiwani.
nw 12 057

nw 11 909

szcZURY
MYSZY

ORWIN

zadac wszedziel
jedyny, prawdziwie skuteczny.

nw 10 322

Wielka Ilustrowana Historia Literatury

Wydawnictwo, którego brak odczuwały szerokie rzesze inteligencji!

Już ukazało się wspaniałe pomnikowe dzieło, nie ustępujące pod względem niebywałego wyposażenia zewnętrznej najwykwintniejszym wydawnictwom zagranicznym:

PIOTR CHMIELOWSKI

Historja literatury polskiej od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku.

Wydanie nowe przygotował, do stanu badań dzisiejszych doprowadził i ilustracjami opatrzył
STANISŁAW KOSSOWSKI.

Nazwisko Piotra Chmielowskiego zbyt utrwalone ma w społeczeństwie i nauce polskiej stanowisko, aby powtarzać raz jeszcze zdania o dziele, w którym niestrudzone badacz i entuzjasta piśmiennictwa polskiego zawarł pracę całego życia. Nowe wydanie tej oddawna wyczerpanej i poszukiwanej książki zostało znacznie rozszerzone i zaopatrzone olbrzymią ilością ilustracji, reprodukowanych przeważnie po raz pierwszy ze zbiorów prywatnych. Tym sposobem szerokie rzesze czytelników będą mogły poznać dzieło piśmiennictwa ojczystego przedstawione w sposób ścisły i obiektywny, a jednak wolny od aparatu naukowego dostępnego tylko fachowcom.

Dzieło zostało wydane w wielkim formacie (leksykonowym) i zawiera: ok. 700 stron druku na kredowym papierze ilustracyjnym, 487 rycin w tekście oraz 41 osobnych plansz wielobarwnych. Całość oprawiona niezwykle gustownie w oprawie ciepłocienna.

Cena tego wspaniałego dzieła wynosi tylko zł. 40.— wraz z przesyłką (waga 1 egz. 3 kg.). W celu wprowadzenia tego koniecznego dla każdego domu wydawnictwa, postanowiliśmy na miesiąc czerwiec ustalić wyjątkowo dogodne warunki nabycia

NA RATY

na następujących warunkach:
Dzieło wysyłamy po otrzymaniu poniższego kuponu i pierwszej raty w wysokości zł 10.— reszta płatna w 6 ratach miesięcznych po zł 5.— Pierwszą wpłatę najlepiej skutecznie blankietem nadawczym PKO (sprzedaje każdy urząd pocztowy) na konto 408-978. Do przesłanego dzieła dołączamy 6 blankietów P. K. O. celem umożliwienia dalszych wpłat.
Zamówienia kierować do

MAŁOPOLSKIEJ KSIĘGARNI WE LWOWIE

ulica Batorego 26, tel. 53-11. P. K. O. nr. 408-978.

Wielka Ilustrowana Historia Literatury sprzedają do dnia 30. 6. 1930 roku również wszystkie księgarnie w Polsce po cenie podanej.

Wyciąć i przesłać w kopercie niezaklejonej (jako druk ze znaczkiem 5-groszowym)

Kupon zamówieniowy ważny do 30. 6. 1930.

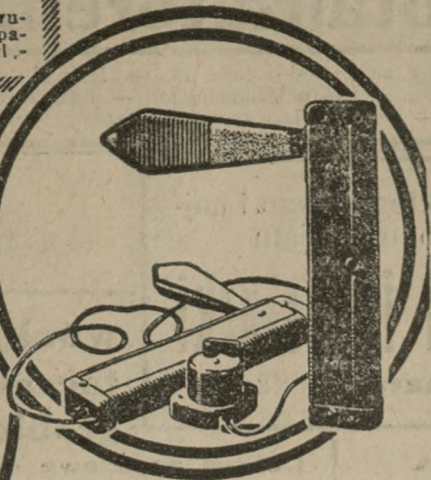
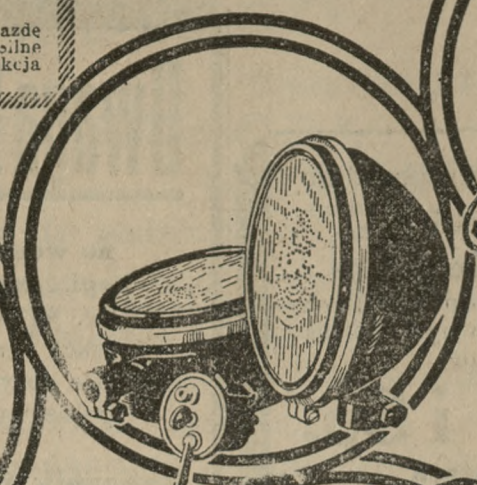
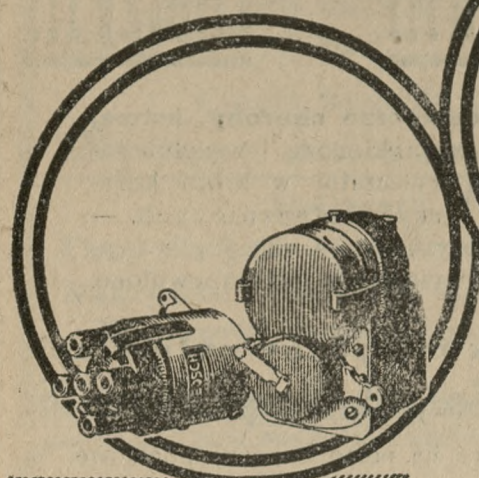
Do Małopolskiej Księgarni we Lwowie, Batorego 26. Na podstawie ogłoszenia zamawiam egzemplarz dzieła „Ilustrowana Historia Literatury“ za cenę zł 40 w oprawie. Pierwszą ratę zł 10 wpłacam (am) do P. K. O. na konto 408-978, resztę spłacam punktualnie w 6 ratach miesięcznych po zł 5.

Imię i nazwisko:
Zawód:
Dokładny adres:

ROBERT BOSCH A.G.
STUTTIGART

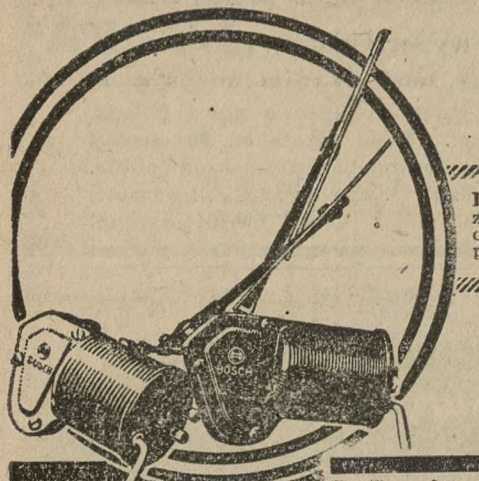
BOSCH'a kierunkowskazy podają szybko, łatwo i niedwuznacznie kierunek jazdy. Odpadają w kolorze i swoim wyglądem. Nie oslepiają.

BOSCH'a światło umożliwia nocną bezpieczną jazdę przy największej szybkości. Silne reflektory, wygodna redukcja światła.

BOSCH'a klaksony czystym i przyjemnym głosem zabezpieczają wolny tor. W różnych wykonaniach.

BOSCH'a Magneta od dziesiątek lat w użyciu, znane w całym świecie. Zapłony wszystkich systemów z baterii i magneta do wszelkich silników.

BOSCH'a wycieraczki zapewniają stale i każdej chwili czystą szybę ochronną. Czyste pole widzenia.

BOSCH'a świece do każdego silnika, starannie dobrany typ, nigdy nie zawodzi. Ważne pismo: w pięciu minutach znawca świece.

W Bosch'a zaopairzony — dobrze iedz esz.

BOSCH

Przy kupnie samochodu, motocyklu - stale zważaj na wyposażenie Bosch'a.

Bosch - Dienst:
Centrala Magnetów
właśc. **Paweł Schendel,**
Poznań
ulica Składowa 12
Tel. 1570

Zastępstwo generalne
ALFRED BAUCH
Gdańsk
Telefon: 24 806 i 26 020
Adres telegraficzny: AUTOZUBEHOER
nw 11 826

Bosch - Dienst
„MAGNETO“
właśc. **Fr. Graczkowski**
Bydgoszcz
ul. Królowej Jadwigi 18
Tel. 1825

Najmodniejsze perfumy
Venise original, Marions Nous, Camélia du Nil, Déja le Printemps, Kakidja
f-y Oriza L. Legrand, Paryż
wyłączna sprzedaż na Poznań i okolice dw 5016
J. Gadebusch, Poznań, Nowa 7 (Bazar), tel. 16-33
próbne flakony powyższych perfum od 4 50 zł począwszy.

Zostałem zamianowany notariuszem

T. Łebński

Kancelarie adwokackiej i notarialnej prowadzimy wspólnie przy Alejach Marcinkowskiego 15
Telefon 38-48

T. Łebński **H. Bogdański**
adwokat i notariusz adwokat

zw 23 886

Elektrownia Miejska w Trzemesznie, Woj. Poznańskie, ma na sprzedaż pod korzystnymi warunkami:

motor gazossący
F-a Deutz 70 P. S. wraz z generatorem koksowym
prądnicę

50 Kw 2 x 250 volt, prąd stały, wraz z pasem napędowym. Oferowane maszyny są w biegu i dobrze utrzymane. Obejrzeć można na miejscu każdego czasu. Uprasza się o łask. złożenie ofert do dnia 20 czerwca r. b.

dw 5283

Elektrownia.

Doświadczony

handlowiec

na niewypowiedzianem stanowisku dyrektora większego przedsi. przemysłowego, szuka innej rozwojowej pozycji. Przedsiębiorczy i energ. dyponent - organizator, zdolny do układów, koresp. polsko-niem. i bilansista. Propozycje upraszam pod zw 23 931 do eksped. Kurjera Poznańskiego

Dywan winien wytrwać wiek ludzki
i wówczas jest tanim. Takie dywany jakości pierwszorzędnej znajdzie kupujący tylko w specjalnym magazynie

KAZIMIERZ KUŻAJ

ul. 27. Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu.

Dywany — Kilimy — Pasiaki — Chodniki i materiały do wykładania pokoi jutowe, kokosowe, manilowe, włosowe, wełniane i pluszowe — Maty chińskie — Narzuty — Serwety — Kapy — Materiały na pokrycie mebli i dekoracyjne. Imponujący wybór w wszelkich gatunkach!

Specjalność: Dywany ręcznie wiązane produkcji krajowej i orientalnej. W krajowych ręcznie wiązanych prowadzimy tylko najlepszy wyrób i jesteśmy co do cen i wyboru bez konkurencji.

Nie tylko gatunki, lecz najlepsze po cenach najniższych sprzedawać było i pozostanie naszą zasadą. Firma **K. Kużaj** założona w roku 1896 posiada zaufanie dzięki swej zasadzie „Dobry towar — Rzetelna usługa **Hurt.** Umiarkowane ceny. **Detail.**

SZCZĘŚLIWEM DZIECKIEM

Jest to, które otrzymuje codziennie na pierwsze śniadanie filiżankę OVOMALTINE'y. Z jaką niecierpliwością oczekuje ono tego aromatycznego i smacznego napoju, który stał się dlań wprost niezbędnym.

OVOMALTINE

skoncentrowany preparat, zawierający wszystkie wartościowe elementy świeżych jaj, mleka, siodu i kakao, pobudza normalny rozwój dziecka, przysparzając organizmowi zapasu substancji, wytwarzających krew i siłę.

Sprzedaż w aptekach, składach aptecznych i sklepach spożywczych

Dr. A. WANDER, T. A., BERN
(Szwajcaria)

Próby na żądanie wysyła gratis przedstawiciel na Polskę:

L. FAVRE, WARSZAWA
Rymarska 16

nw 12047

Wykonuję umundurowania

przepisowe harcercskie, sokole dla P. W. i W. F. i t. p. Nagle zamówienia w 24 godz
Mechaniczna Fabryka Odzieży
KSAWERY SIEG, Stary Rynek 95/96.

FARBUCIE OBUWIE

i INNE WYROBY SKÓRZANE
 NAJLEPSZEMI KRAJOWEMI FARBAMI

KOLORYT

MAGAZYN

na głównym dworcu towarowym w Poznaniu z boczną i dogodnym dojazdem natychmiast do wydzierżawienia lub sprzedania. Zabudowania masywne i suche. Oferty pod dw 5266 do eksp. Kurjera Pozn.

Willa w Puszczykowie

8 pokoi na 2 mieszk. po 4 pokoje z kuchnią ewentl. mniejsze zaraz na sezon lub dłuższy czas wraz z ogrodem do wynajęcia. Oferty do Kurjera pod zw 23969

Opony samochodowe

najslawniejszych fabrykatów
Goodyear - Dunlop - Goodrich
 w wszelkich rozmiarach, jak również opony masywne polecamy do natychmiastowej dostawy na korzystnych warunkach
„BRZESKIAUTO“, Sp. Akc. Poznań,
 ul. Dąbrowskiego 29, tel. 6323, 6365

Restauracja

hotel, sala (parkiet), ogród — kino z zapędem elektrycznym w mieście powiatowem Wielkp., prawie bez konkurencji, do wydzierżawienia. Do objęcia potrzebne ca 6 000,— zł. Sprzedaż realności na dogodnych warunkach nie wykluczona przy wpłacie ca 40 000,— zł. Gimnazjum i seminarjum nauczycielskie na miejscu. Łask. zgłoszenia skierować proszę do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23995

Bacznosc!

Poszukuje 75.000 zł na I hipotekę kamienicy wartości 350.000, dochód przeszło 25.000. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 993

Długoletni

KIEROWNIK

kredytowej instytucji Spółdzielczej (członek zarządu), w sile wieku, obecnie na stanowisku dyrektora banku, przyjmie z dn. 1. 8. r. b., ewentl. wcześniej, kierownictwo instytucji kredytowej. Chlubne świadectwa i referencje. Na żądanie kaucja lub gwarancja hipoteczna. Wiadomość: zw 23 966

W. SZYSZYŃSKI, KALISZ, KOŚCIUSZKI 4

Wezwanie

Celem uzgodnienia stanu majątkowego wzywam wszystkich wierzycieli do podania do 15 czerwca 1930 swych pretensyj do firmy **K. Kaczmarek i J. Fleth** w Poznaniu przy ulicy Wronieckiej 4. Firmę tą przejąłem z dniem 28 maja 1930 i za złożenie zgłoszeń po 15 czerwca 1930, z tego tytułu odpowiadać prawnie nie mogę.

Kazimierz Kaczmarek.
 w Poznaniu, ul. Wroniecka 4.

Kupiec rutynowany

biegły korespondent polsko-niemiecki, możliwie ze znajomością francuskiego, ustosunkowany w Poznaniu, zdolny i pracowity, który może się wykazać pierwszorzędnymi świadectwami na stanowiskach samodzielnych potrzebny do większej instytucji handlowej w Poznaniu na posadę zaufaną. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw i rekomendacji prywatnych oraz warunków do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 23 974

Karmelarz

obznajmiony z nowoczesnymi maszynami, z praktyką w firmach Warszawskich i Krakowskich, kawaler, **poszukuje posady.** Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 23 991

W mieście **Mikstacie**, powiat Ostrzeszów, może osiedlić się zaraz

lekarz prakt.

Egzystencja zapewniona. Miasto z obwodem liczy około 10 tys. mieszkańców. Wygodne mieszkanie zapewnione. Komunikacja autobusowa dogodna.

Blizszych informacji może udzielić **Magistrat.**

Kupna okazyjne Samochody używane

pierwszorzędných fabrykatów w dobrym stanie

Fiat 509	4/20 KM - 4-osob.	otw.
Fiat 509	4/20 KM - 4 ..	land.
Fiat 501	6/21 KM - 4 ..	otw.
Fiat 503	6/31 KM - 4 ..	otw.
Fiat 503	6/30 KM - 4 ..	kryty
Fiat 503	6/30 KM 4-6 ..	Cabr.
Fiat 507	9/31 KM - 6 ..	otw.
Fiat 520	9/45 KM - 4 ..	otw.
Fiat 520	9/45 KM - 4 ..	kryty
M. nerva	8/40 KM - 4 ..	kryta
Minerva	13/55 KM - 6-osob.	transfor.
Opel	4/16 KM - 4 ..	kryty
Opel	10/40 KM - 6 ..	kryty
Opel	12/50 KM - 6 ..	kryty
Celrao	6/25 KM - 4 ..	otw.
Citroen	9/31 KM - 4 ..	otw.
Ausiro-Da mler	17/60 KM 6 ..	otw.

i wiele innych z karoserjami różnych typów do natychmiastowej dostawy na najkorzystniejszych warunkach zapłaty poleca

Brzeskiauto Sp. Akc. Poznań,
 ul. Dąbrowskiego 29.
 Tel. 63-23, 63-65.
 Pw 14 89-23,273

Pożyczki ca 15 000 zł

na I. hipotekę na 60 morgowe gospodarstwo, dobra ziemia, za dobrem oprocentowaniem **poszukuje.** Oferty „PAR“, Poznań, Al. e Marcinkowskiego pod 54 138 Pw 14051-55.138

Nadleśnictwo Bytyń
 koło Rokietnicy, 30 klm od Poznania, ma do oddania

brzózki
 na Boże Ciało po 10-20 gr za sztukę. zw 23911

Około 300 ctr.

porzeczek

czerwonych będą miały do sprzedania

Zakłady Ogrodnicze

Wlkp. Izby Rolniczej **Janówiec**
 pow. Znin tel. 44.
 nw 12089

Kotły drążetkowe

mlynek do pudru, wentylator elektryczny **sprzeda korzystnie**

BARTNICKI
 Poznań, ul. Polna 11.
 zw 24970

OBIADY

smaczne z 3 dań 90 gr poleca **Jadłodajnia „Pod Słońcem“**
 ul. Półwiejska 5, dom ogrodowy.
 zw 249-9

Komplet maszyn młyńskich

nowoczesnych do 100 ctn. przemianu na dobę, **poszukuje się celem kupna** na dogodnych warunkach. Łask. zgłoszenia z podaniem roku budowy, cen i warunków do ekspedycji niniejszego pisma pod **zw 23968**

3 pomocników zduńskich

dobrych pracowników **potrzeba** zaraz. Pisemne zgłoszenia **Kurnatowski**
 GDYNIA, Szosa Gdańska.
 nw 12 92

Gospodarstwo
 40 mórg w Pobiedziskach **sprzedam** za 28 tys. zł., wpłaty 24 tys. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **nw 12078**

SZCZYT PRECYZJI I TRWAŁOŚCI
 to szwajcarski zegarek **„REVUE“**

Ubikacje fabryczne

w nowym budynku żelbetonowym ca 1700 m² nadające się na każde przedsiębiorstwo, z obszernymi szopami i dużym podwórzem. Woda, gaz, elektr. i kanalizacja, boenicę kolejową można zainstalować. Dojazd tramwajowy, **wydzierzawie** całkowicie lub częściowo. Łaskawe zgłoszenia skierować proszę do Biura Ogłoszeń „Par“, Al. e Marcinkowskiego 11, pod nr. 55,154.
 Pw 14060-55,154

Poszukująca Inteligencja pracy panie i panowie

mogą uzyskać stałe zajęcie w znanej instytucji wydawniczej jako podróżujący dla przyjmowania zamówień na dostawę popularnych dzieł (książek) naukowych. Wynagrodzenie: wysoka prowizja do zł 600,— miesięcznie. Pierwszeństwo mają inteligentne osoby, które już w tej branży z powodzeniem pracowały. Oferty z życiorysem składać do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 23 996

Panowie Ogrodnicy

tanio OKNA na inspekta 200X140 po zł 12. Wejście przez **Wesołe Miasteczko.** zw 23974

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu **poszukuje** dla wydziału ubezpieczeń od wypadków

inspektora technicznego

z siedzibą w Gdyni.
 Kandydat powinien posiadać:
 a) wyższe wykształcenie techniczne,
 b) nieprzekroczony 40 rok życia,
 c) obywatelstwo polskie,
 d) możliwie praktykę z dziedziny urządzeń portowych.

Przewiduje się pobory według grupy VII. lub VI. szczebel „b“ urzędników państwowych wraz z 15 proc. dodatkiem komunalnym i 40 proc. dodatkiem przewidzianym dla Gdyni, lub też według osobnej umowy.

Zgłoszenia z dołączeniem uwierzytelnionych odpisów świadectw, należy skierowywać w terminie do 15 czerwca r. b. Pw 14 030 23.199

Ogłoszenie

Osiągnięta nadwyżkę z licytacji przedmiotów zastawionych pod nr. 91091 do nr. 100 000 i od nr. 1 do 983, wypłacać będziemy za przedłożeniem dowodu zastawu od 2 czerwca do 30 czerwca 1930.

Po upływie wyznaczonego terminu tracą interesenci wszelkie pretensje.

LOMBARD MIEJSKI
 w Poznaniu, ul. Sieroca.
 nw 11 874/5

3. Nn. 6/30. „Arkona“ Wytw. Wyrobów Metalowych, Spółka Akcyjna w Tczewie, wniosła o udzielenie jej odroczenia wypłat. Do rozpoznania wniosku tego oraz powzięcia uchwały, czy odroczenie wypłat należy udzielić, wyznacza się termin na dzień 18 czerwca 1930 r., godz. 11, pokój 15, podpisanego sądu. W powyższym terminie mogą jawić się ra rozprawie wierzyciele firmy „Arkona“ w celu udzielenia sądowi wyjaśnień. Tczew, dnia 4 czerwca 1930 r. nw 11 375 Sąd Powiatowy.

